

RADA NARODOWA

D W U T Y G O D N I K

Nr 13 (151)

Warszawa, 1 lipca 1949 roku

Rok VI

Uchwała Rady Państwa

z dnia 22 czerwca 1949 r. w sprawie polepszenia komunalnych warunków bytu klasy robotniczej w okręgach przemysłowych

Rada Państwa postanawia:

I. Celem dalszego poprawienia szczególnie niekorzystnych warunków mieszkaniowych klasy robotniczej oraz polepszenia podstawowych urządzeń komunalnych, sanitarnych, socjalnych i kulturalnych w szczególnie zaniedbanych osiedlach i dzielnicach robotniczych, Rada Państwa przeznacza z S.F.W. sumę 2 mld. zł., z której będą udzielane w roku 1949 dotacje dla uprzemysłowionych gmin miejskich i osiedli robotniczych.

II. Dotacje mogą być przeznaczone wyłącznie na następujące cele, o ile są związane bezpośrednio z polepszeniem komunalnych warunków bytu klasy robotniczej:

- remonty domów, znajdujących się w gospodarce samorządowej i państwowej, a zamieszkałych przez robotników,
- urządzenie ulic, ścieków, chodników, osuszenie gruntów w osiedlu, oświetlenie ulic i placów, urządzenie zieleńców,
- zaopatrzenie w wodę przez rozbudowę sieci wodociągowej i przyłączenie mieszkań robotniczych, budowę i naprawę studzien itp.,
- rozszerzenie sieci kanalizacyjnej, urządzeń sanitarnych itp.,
- ulepszenie komunikacji publicznej z dzielnicami robotniczymi, zwłaszcza do miejsc pracy,
- w poszczególnych wypadkach udzielanie pomocy w zakładaniu w dzielnicach robotniczych żłobków, ogródków jordanowskich, stacji opieki nad matką i dzieckiem i punktów sanitarnych.

III. Dotacje będą udzielane tylko tym gminom, które:

- wykorzystały w granicach możliwości na cele polepszenia komunalnych warunków bytu klasy robotniczej środki budżetowe, uzyskane wskutek wprowadzenia systemu oszczędzania oraz środki z Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, ponadto zaś
- ze względu na posiadane lub możliwe do uzyskania materiały oraz siły robocze tudzież zapewnioną organizację obsługi technicznej (np. przez przedsiębiorstwa remontowe) mogą wykonać w roku 1949 zamierzenia, na które dotacje będą przeznaczone.

IV. Dotacje i odpowiadające im wydatki winny być ujęte w formę dodatkowych budżetów na rok 1949, uchwalonych i zatwierdzonych w przepisany trybie.

V. Do przyznawania dotacji w myśl niniejszych zasad upoważnia się Zarząd S.F.W. Równocześnie upoważnia się Zarząd S.F.W. do udzielania zaliczek na dotacje tym gminom, które mogą uruchomić roboty przed uchwaleniem budżetów dodatkowych.

VI. W akcji polepszenia komunalnych warunków bytu klasy robotniczej należy na najszerszą skalę skorzystać z inicjatywy bezpośrednio zainteresowanych w postaci dobrowolnych świadczeń z ich strony w formie robocizny, dostarczenia materiałów, środków przewozowych itp.

VII. W celu stałego i bezpośredniego nadzorowania na miejscu właściwego użycia dotacji oraz koordynacji ogólnej akcji polepszenia komunalnych warunków bytu klasy robotniczej, a w szczególności właściwego wyboru obiektów, zużycia dotacji zgodnie z przeznaczeniem, racjonalnego i oszczędnego wykonywania wydatków i sprawnej organizacji całej akcji, przydzia zainteresowanych rad narodowych powołują nadzwyczajne komisje w składzie:

- prezydent, burmistrz wzgl. wójt — jako przewodniczący,
- przedstawiciel terenowej rady narodowej, wyznaczony przez prezydium danej rady narodowej,
- przedstawiciel związków zawodowych, wyznaczony przez O. R. Z. Z. lub P. R. Z. Z.,
- zależnie od warunków miejscowych — przedstawiciele innych organizacji społecznych, zwłaszcza Ligi Kobiet.

VIII. Nadzór nad całością akcji na terenie województwa sprawuje osobna komisja w składzie:

- przewodniczący wojewódzkiej rady narodowej lub jego zastępca — jako przewodniczący,
- wojewoda lub wicewojewoda,
- kierownik wojewódzkiego organu P. K. P. G.,
- przedstawiciel O. R. Z. Z.,
- przedstawicielka Ligi Kobiet.

IX. Nadzór nad całością akcji na terenie całego kraju sprawuje powołana przez Radę Państwa i Radę Ministrów nadzwyczajna Komisja, która przedkładać będzie Radzie Państwa sprawozdania o przebiegu i wynikach akcji.

Uchwała Rady Państwa i Rady Ministrów

z dnia 22 czerwca 1949 r.

w sprawie rozszerzenia i utrwalenia systemu oszczędzania w gospodarce samorządu i przeznaczenia środków zaoszczędzonych w roku 1949

I. Rada Państwa i Rada Ministrów stwierdzają, że dotychczasowa akcja, zmierzająca do wprowadzenia i utrwalenia systemu oszczędzania w gospodarce samorządowej nie została oparta w stopniu dostatecznym na czynnikach społecznych, zwłaszcza na radach narodowych. W związku z tym akcją powyższą należy rozszerzyć przez masowe wciągnięcie organizacji społecznych.

2. Tymczasowy preliminarz oszczędności, jakie winny być osiągnięte w roku 1949 w gospodarce samorządu, w globalnej sumie nie wyczerpuje istniejących możliwości i powinien być znacznie rozszerzony, przy czym Rada Państwa i Rada Ministrów raz jeszcze podkreślają, że oszczędności nie mogą być uzyskiwane przez niewykonanie lub niedostateczne wykonanie zadań w zakresie ustalonym budżetem.

3. Zaprojektowane oszczędności powinny być zabezpieczone w budżetach samorządowych przed wydaniem na bieżące potrzeby. W tym celu należy sumy preliminowane w obowiązujących budżetach na poszczególne wydatki zmniejszyć o kwoty projektowanych oszczędności. Uzyskane tą drogą wolne środki należy przeznaczyć na wydatki w myśl poniższych wytycznych w formie budżetu dodatkowego, uchwalonego i zatwierdzonego zgodnie z obowiązującymi przepisami. Do tych budżetów dodatkowych powinny być również wprowadzone i przeznaczone na te same cele zaliczki na podatek od nieruchomości, płatne w roku 1949 oraz nieujawnione w dotychczasowych budżetach inne rezerwy dochodowe, powstałe wskutek zbyt niskiego szacunku należnych wpływów.

4. W tych jednostkach samorządu, w których projektowane inwestycje objęte państwowym planem inwestycyjnym na rok 1949, nie znajdują pełnego pokrycia finansowego wskutek tego, że w budżetach nadzwyczajnych tych samorządów realne środki własne są niższe, aniżeli przyjęte do planu inwestycyjnego, należy wolne środki uzyskane drogą oszczędności i wprowadzenia do budżetu rezerw dochodowych użyć przede wszystkim na urealnienie planu inwestycyjnego przez uzupełnienie środków własnych.

5. W przypadku, kiedy dla danego związku samorządowego przeznaczenie wolnych środków w myśl pkt. 4 jest nieaktualne, albo gdy pozostają wolne środki po zaspokojeniu potrzeb planu inwestycyjnego, wtedy należy je przeznaczyć wyłącznie na inne roboty remontowe i inwestycyjne, kierując się następującymi zasadami:

a) należy uwzględnić tylko takie roboty, które w granicach wolnych środków, posiadanych sił i materiałów miejscowych mogą być zakończone w roku 1949 i nie rozpoczynać inwestycji kapitałnych, które musiałyby być kontynuowane w latach następnych;

b) gminy miejskie powinny przeznaczyć wolne środki przede wszystkim na roboty remontowe, porządku-

jące i zabezpieczające, jak odgruzowanie, zabezpieczenie domów przed dalszym zniszczeniem i przysparzanie dalszej przestrzeni mieszkalnej oraz na polepszenie komunalnych warunków bytu klasy robotniczej przez remonty mieszkań robotniczych, doprowadzenie wody, kanalizacji, oświetlenie, uporządkowanie ulic, chodników, zakładanie kąpielisk, żłobków dzielnicowych, ogródków jordanowskich, świetlic itp. urzędzeń;

c) gminy miejskie powinny przeznaczyć wolne środki przede wszystkim na podstawowe urządzenia osiedli wiejskich, jak zaopatrzenie w wodę przez budowę studzien publicznych, zabrukowanie ulic wiejskich, odprowadzenie wód stojących, zakładanie urządzeń socjalnych i kulturalnych na wsi, tudzież na budowę lub ulepszenie dróg między osiedlami, melioracje rolne, remonty zabezpieczające budynki, w szczególności w tzw. resztówkach itp.;

d) przy przedsięwzięciu robót lokalnych o charakterze inwestycyjnym, należy równocześnie starać się o pobudzenie aktywności miejscowych czynników społecznych i powiększenie środków przez dobrowolne świadczenia zainteresowanych (robocizna, dostarczenie materiału, środków przewozowych itd.);

e) środki zaoszczędzone w poszczególnych przedsiębiorstwach i zakładach winny być użyte przede wszystkim na ulepszenie tych przedsiębiorstw i zakładów przez dodatkowe remonty i inwestycje, a w drugiej kolejności na zakładanie i wyposażenie świetlic, żłobków i innych urządzeń socjalnych w tych zakładach pracy;

f) wykonywanie dodatkowych inwestycji przez samorząd nie może powodować odciągania sił roboczych i materiałów, niezbędnych dla realizacji państwowego planu inwestycyjnego na rok 1949.

6. Kancelaria Rady Państwa i Ministerstwo Administracji Publicznej w porozumieniu z Państwową Komisją Planowania Gospodarczego i z Ministerstwem Skarbu wydadzą szczegółową instrukcję w celu wprowadzenia w życie niniejszej uchwały. W szczególności instrukcja ta będzie zawierać:

a) obowiązek sporządzenia przez organa wojewódzkie zestawienia zbiorczego, zawierającego wykaz sum przeznaczonych na inwestycje w danym województwie;

b) zwolnienie związków samorządowych od obowiązku wpłacania do banku środków finansowych przeznaczonych na inwestycje drobne, których koszt nie przekracza sumy 5 milionów zł na jeden obiekt inwestycyjny;

c) zasady kontroli i ewidencji wydatków inwestycyjnych przez władze nadzorcze i banki;

d) obowiązek związków samorządowych rejestrowania faktycznie osiągniętych oszczędności, które mają stanowić pokrycie dla budżetów dodatkowych zgodnie z pkt. 3 niniejszej uchwały.

Uchwała Rady Państwa i Rady Ministrów

z dnia 22 czerwca 1949 r.

w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji do koordynacji prac w dziedzinie polepszenia komunalnych warunków bytu klasy robotniczej

Rada Państwa i Rada Ministrów postanawiają:

I. Dla nadzorowania i skoordynowania prac w dziedzinie polepszenia komunalnych warunków bytu klasy robotniczej wykonywanych w związku:

a) z uchwałą Rady Państwa z dnia 22 czerwca 1949 r. w sprawie przeznaczenia w 1949 r. 2 mild zł na polepszenie komunalnych warunków bytu klasy robotniczej w okręgach przemysłowych,

b) z uchwałą Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1949 r. w sprawie zużycia oszczędności w gospodarce samorządowej,

c) z przeznaczeniem sum na remonty domów z planu inwestyjnego na 1949 r. w sumie 1.550 milj. zł i

d) z planem remontu domów w ramach Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, w wysokości około 3 mild.

zł z funduszy lokalnych i około 1.500 milionów zł z Funduszu Centralnego powołuje się na Nadzwyczajną Komisję.

II. Ustala się następujący skład Nadzwyczajnej Komisji:

1) Przewodniczący — Aleksander Zawadzki, Członek Rady Państwa, Przewodniczący Centralnej Rady Związków Zawodowych,

2) Członkowie: Marian Spsychalski, Minister Budownictwa, Władysław Wolski, Minister Adm. Publ. Stefan Jędrzychowski, Zast. Przewodniczącego P. K. P. G., Kazimierz Mijał, Szef Kancelarii Rady Państwa.

Instrukcja wykonawcza do uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów

w sprawie rozszerzenia i utrwalenia systemu oszczędzania w gospodarce samorządu i przeznaczenia środków zaoszczędzonych w roku 1949

W wykonaniu uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1949 r. w sprawie rozszerzenia i utrwalenia systemu oszczędzania w gospodarce samorządu i przeznaczenia środków zaoszczędzonych w budżetach samorządowych na r. 1949 oraz dochodów nieujawnionych w budżetach, Kancelaria Rady Państwa i Ministerstwo Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Państwową Komisją Planowania Gospodarczego, zarządzają co następuje:

1) Sumy, zgłoszone przez poszczególne związki samorządowe do preliminarza oszczędności w gospodarce samorządowej, nie wyczerpują wszystkich możliwości oszczędnościowych. Dlatego zarówno rady narodowe, jak i organa wykonawcze, powinny przede wszystkim znacznie pogłębić i rozszerzyć swe wysiłki oszczędnościowe i przyciągnąć do jak najbardziej aktywnego w nich udziału przede wszystkim samych pracowników samorządowych, a także i masowe organizacje społeczne. W rezultacie suma zapreliminowanych dotychczas oszczędności powinna być znacznie podniesiona.

2) Zaliczki na podatek od nieruchomości, do których związki samorządowe są uprawnione, powinny być w r. 1949 w całej rozciągłości wymierzone i pobrane. Wpływy z tego tytułu należy wprowadzić do budżetów dodatkowych na rok 1949. Równocześnie należy uwzględnić w budżetach dodatkowych po stronie dochodów różnicę wpływów z tytułu podatków od nieruchomości i podatku od lokali, wynikającą ze zbyt niskiego szacunku wpływów (niezależnie od zaliczek na podatek od nieruchomości), przyjętą do budżetów podstawowych. Tworzenie tego rodzaju utajonych rezerw budżetowych jest niedopuszczalne i niezgodne z elementarnymi zasadami gospodarki budżetowej.

Jak wykazała doraźna inspekcja, przeprowadzona w szeregu miast, sprawność wymiaru i ściągania podatków od nieruchomości i od lokali pozostawia bardzo wiele do życzenia, wskutek czego rzeczywista wydajność tych podatków jest daleka od wyczerpania wszystkich możliwości.

Przy sposobności układania i uchwalania budżetów dodatkowych należy więc na tę sprawę zwrócić baczną uwagę i usunąć niedomagania:

3) W budżetach dodatkowych należy uwzględnić:

a) oszczędności, jakie preliminuje się osiągnąć w budżecie podstawowym w ciągu roku 1949,

b) wpływy z zaliczek na podatek od nieruchomości i różnicę we wpływach z podatków od nieruchomości i od lokali, wynikającą ze zbyt niskiego szacunku tych wpływów w budżetach zasadniczych,

c) dotację z nowego dwumiliardowego funduszu na poprawę warunków bytu klasy robotniczej, o ile dotacja taka zostanie przyznana danemu związkowi samorządowemu,

d) po stronie wydatków — powiększenie kredytów, względnie nowe kredyty, w myśl pkt. 4 i 5 uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów oraz — w razie przyznania dotacji z nowego funduszu dwumiliardowego — kredyty na cele wskazane w uchwale Rady Państwa o funduszu dwumiliardowym.

Budżet dodatkowy należy ułożyć w formie zmian w budżecie zasadniczym, a mianowicie:

a) o ile chodzi o oszczędności, to należy je zapreliminować przez zmniejszenie wydatków, przewidzianych w budżecie zasadniczym;

b) dodatkowe wpływy z podatku od nieruchomości i od lokali należy wprowadzić do budżetu przez podwyż-

szanie sum, przewidzianych z tego tytułu w budżecie zasadniczym;

c) ewentualną dotację z funduszu dwumiliardowego należy wprowadzić jako nową pozycję po stronie dochodów;

d) po stronie wydatków należy bądź podwyższyć istniejące kredyty, o ile cele, na które wolno użyć zwiększone dochody, były już w budżecie zasadniczym uwzględnione, bądź też wprowadzić nowe pozycje wydatkowe.

Zależnie od rodzaju zamierzonych przedsięwzięć — zmian tych należy dokonać w budżetach zwyczajnych i nadzwyczajnych, t. zn. wydatki inwestycyjne należy wprowadzić do budżetu nadzwyczajnego. Co się tyczy uznania danego wydatku za inwestycyjny — należy ściśle przestrzegać instrukcji inwestycyjnej, obowiązującej w stosunku do państwowego planu inwestycyjnego.

Rzecz prosta, że zmiany, przeprowadzone po stronie wydatkowej i dochodowej w budżetach zwyczajnych i nadzwyczajnych łącznie muszą się równoważyć.

Przy układaniu, uchwalaniu i zatwierdzaniu budżetów dodatkowych należy zachować wszystkie przepisy obowiązujące, z tą tylko różnicą, że tempo postępowania budżetowego należy znacznie przyspieszyć. Terminarz prac należy w szczególności tak ułożyć, ażeby do 1-go września 1949 r. budżety dodatkowe wszystkich związków samorządowych były nie tylko uchwalone, ale i zatwierdzone.

- 4) W budżetach dodatkowych należy przestrzegać z całą bezwzględnością obowiązujących zasad co do przeznaczenia sum zaoszczędzonych i dodatkowych wpływów z podatków oraz z dotacji funduszu dwumiliardowego. Należy w szczególności pamiętać, że a) pod żadnym pozorem nie wolno powiększać wydatków administracyjnych osobowych i rzeczowych, b) nie wolno zwiększać żadnych wydatków bieżących, chociażby celowych (np. utrzymanie istniejących ośrodków zdrowia, szkół i t. d.). **Docho- dy, objęte budżetem dodatkowym mają być przeznaczone wyłącznie na nakłady, które trwale po- prawiają istniejące warunki.**

Środki, będące do dyspozycji z tytułu oszczędności i dodatkowych wpływów podatkowych, winny być przede wszystkim przeznaczone na urealnienie środków własnych na inwestycje, uwzględnione już w państwowym planie inwestycyjnym na rok 1949. Jak wiadomo bowiem wiele samorządów zgłosiło do państwowego planu inwestycyjnego środki własne, którymi nie dysponują i których nie mają w budżecie. Błąd ten musi być przede wszystkim naprawiony. Natomiast na urealnienie środków na inwestycje, objęte planem państwowym, nie mogą być użyte dotacje z funduszu dwumiliardowego, które mają swoje odrębne przeznaczenie.

Po zaspokojeniu potrzeb planu inwestycyjnego można dopiero przeznaczyć wolne środki na cele, wymienione w pkt. 5 uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów. Należy przy tym szczególnie podkreślić, że intencją rzeczonych uchwał jest podejmowanie raczej robót drobnych o charakterze prze- ważnie remontowym, poprawiających doraźnie istniejące warunki, a nie inwestycji większych, któ-

re powinny być pod każdym względem planowo przygotowane i wprowadzone w normalnym try- bie do planu państwowego. W żadnym zaś wy- padku nie wolno przewidywać i podejmować ta- kich inwestycji, co do których nie ma pełnej gwa- rancji, że będą mogły być one całkowicie zakoń- czone w ciągu roku bieżącego, biorąc pod uwagę zarówno możliwości finansowe jak materiałowe, jak również możliwość dysponowania odpowiednią robocizną i siłami technicznymi.

Wojewódzkie organa Państwowej Komisji Plano- wania Gospodarczego są powołane do czuwania nad zapewnieniem koniecznej harmonii i koordy- nacji między państwowym planem inwestycyjnym, a przedsięwzięciami, objętymi budżetami dodatko- wymi. Dlatego projektując, uchwalając i zatwier- dzając budżety dodatkowe organa samorządowe winny działać w ścisłym kontakcie ze wspomnia- nymi organami P.K.P.G.

- 5) Charakter robót, które będą objęte budżetami do- datkowymi, sprzyja czynnemu współdziałaniu bez- pośrednio zainteresowanych przez dodatkowe świadczenia z ich strony w postaci dobrowolnej robocizny, bezpłatnego dostarczania materiałów, środków przewozowych i t. d. W ten sposób za- sięg robót można znacznie powiększyć i pomnożyć środki, przeznaczone na ich wykonanie. Dlatego rady narodowe i ich organa wykonawcze powin- ny zamierzone roboty jak najbardziej spopularyzo- wać w społeczeństwie i nadać im charakter jak najbardziej społeczny, a nie tylko ściśle oficjalny.
- 6) Obowiązek sporządzania zestawienia zbiorczego zawierającego rodzaj i lokalizację inwestycji, oraz wykaz sum przeznaczonych na inwestycje w danym województwie, ciąży na organach wy- konawczych wojewódzkich związków samorządo- wych. Zestawienia te, po zaopiniowaniu przez Wo- jewódzkie Urzędy Planowania Gospodarczego (Bi- ura Region, C.U.P.) zostaną zatwierdzone przez wo- jewódzkie rady narodowe. Inwestycje nie zatwier- dzone przez wojew. rady narodowe nie mogą być realizowane, a zwolnione wskutek ich skreślenia sumy należy przeznaczyć na inne inwestycje pod warunkiem ponownego ich zgłoszenia i zatwier- dzenia przez wojew. rady narodowe.
- 7) Zgodnie z pkt. 5 uchwały Rady Ministrów z dnia 11.XII.1948 r. w sprawie trybu finansowania in- westycji objętych planem inwestycyjnym — zwal- nia się związki samorządowe z obowiązku wpła- cania do banku środków finansowych, pochodzą- cych z oszczędności, przeznaczonych na inwestycje drobne, których koszt nie przekracza sumy 5 mi- lionów zł. na jeden obiekt inwestycyjny.
- 8) Władze samorządowe, którym podlegają związki samorządowe dokonujące inwestycji ze środków zaoszczędzonych przez samorząd oraz banki, finan- sujące te inwestycje, obowiązane są o przepro- wadzenia bieżącej kontroli i ewidencji tych wy- datków. Sprawozdania z tej działalności władze nadzorcze przedkładają Kancelarii Rady Państwa.
- 9) Sprawa sprawozdawczości o budżetach dodatko- wych i wykonywaniu objętych przez nie przedsię- wzięć będzie uregulowana osobnym zarządzeniem.

MIECZYŚLAW BIAŁECKI Wicedyrektor Polskiego
Banku Komunalnego**Zagadnienie inwestycji samorządowych w r. 1949**

Plan inwestycyjny na rok 1949 przewiduje inwestycje samorządowe na łączną kwotę 22 miliardów zł. Z kwoty tej większość inwestycji finansowana jest przez banki komunalne (Polski Bank Komunalny w Warszawie i Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu). Niektóre inwestycje, jak melioracje, zasilenie nieużytków i t. p. dotyczące podniesienia rolnictwa — na łączną kwotę 127 milionów, finansowane są przez Państwowy Bank Rolny. Po wyeliminowaniu tych inwestycji z ogólnej puli inwestycji samorządowych, jak również po wyeliminowaniu niektórych inwestycji w m. st. Warszawie, których wykonanie zostało przejęte przez Warszawską Dyрекcję Odbudowy względnie Zakład Osiedli Robotniczych — pozostają do sfinansowania przez banki komunalne inwestycje na łączną kwotę 19,4 miliarda, z czego przypada na: środki limitowane bezwrotne (dotacje) zł. 8.192 milionów, środki limitowane zwrotne (pożyczki) zł. 3.470 milionów, środki nielimitowane (własne) zł. 7.702 milionów.

Z kwoty tej do sfinansowania przez Polski Bank Komunalny w Warszawie, który swą działalnością obejmuje 10 województw centralnych i wschodnich (bez województw: pomorskiego, poznańskiego, wrocławskiego i szczecińskiego) przypada zł. 14.521 milionów, zaś do sfinansowania przez Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu przypada zł. 4.840 milionów.

Parę słów poświęcić należy kredytom ze środków nielimitowanych. Kredyty te zostały przewidziane w Planie Inwestycyjnym na podstawie wniosków inwestorów opracowanych w lipcu i sierpniu 1948 r. W związku ze zmianą zasad wynagradzania pracowników samorządowych, oraz cen niektórych surowców, zmianą taryf za prąd, gaz, przejazdy tramwajowe i t. p., zaszła konieczność przerobienia w lutym b. r. wszystkich budżetów związków samorządowych i w wyniku tej przeróbki planowane pierwotnie środki własne związków samorządowych na cele inwestycyjne uległy zmniejszeniu. Wysokość tych środków można szacować obecnie na około 4 miliardy zł.

W tym stanie rzeczy ogólna wartość inwestycji samorządowych, które będą sfinansowane przez banki komunalne, wyniesie około 16 miliardów, co stanowi 50% państwowego planu inwestycyjnego. Z tej sumy do sfinansowania przez P.B.K. przypada około 12 miliardów.

Zmniejszenie się środków własnych samorządów na cele inwestycyjne wymaga szczegółowej rewizji planów inwestycyjnych związków samorządowych i ich przerobienia pod kątem widzenia celowości i realności tych planów. W chwili obecnej banki komunalne nie posiadają jeszcze dokładnych danych co do realnej wysokości środków własnych, które samorzady będą mogły przeznaczyć na inwestycje w roku bieżącym.

Jeśli chodzi o aktualny stan realizacji inwestycji samorządowych to należy stwierdzić, że tempo realizacji było dotychczas bardzo powolne. Na terenie działalności P.B.K. do 20 czerwca b. r. związki samorządowe zrealizowały z określonej wyżej kwoty 12 miliardów zaledwie zł. 156 milionów, co stanowi 1,30% planowanej kwoty. Przyczyny tego stanu rzeczy można podzielić na 2 grupy:

a) zewnętrzne, niezależne od związków samorządowych i

b) wewnętrzne, których źródło tkwi w niewłaściwej organizacji pracy związków samorządowych na tym odcinku.

Jeżeli przyczyny zaliczone do pierwszej grupy dadzą się usunąć w drodze odgórnych zarządzeń władz naczelnych, to usunięcie przyczyn zaliczonych do drugiej grupy zależne jest całkowicie od samych związków samorządowych.

W planowej gospodarce uspołecznionej nie mogą powstać luki na żadnym odcinku i dlatego plan inwestycyjny samorządu terytorialnego musi być wykonany w całej rozciągłości i musi być wykonany dobrze. Do przyczyn pierwszej grupy, na usunięcie których związki samorządowe nie miały wpływu, zaliczyć należy:

- 1) istnienie okresu ulgowego w odniesieniu do kredytów z planu na r. 1948, co spowodowało, iż związki samorządowe w pierwszym kwartale całą uwagę poświęciły na wykonanie planu na r. 1948 i nie czyniły przygotowań w pierwszym kwartale 1949 r. w stosunku do inwestycji objętych planem inwestycyjnym na r. 1949;
- 2) przeszkody natury technicznej spowodowały, iż banki komunalne otrzymały spisy tytułów inwestycyjnych dopiero w kwietniu b. r. i dlatego inwestorzy zostali zawiadomieni o przyznanych kredytach w końcu kwietnia wzgl. w pierwszej dekadzie maja b.r.;
- 3) konstrukcja 21 części planu inwestycyjnego dot. inwestycji Min. Odbudowy, które stanowią 60% ogółu inwestycji samorządowych, przewiduje, iż inwestorem bezpośrednim w stosunku do inwestycji wykonywanych przez miasta niewydzielone i gminy wiejskie są powiatowe związki samorządowe. Układ taki planu został przyjęty przez Ministerstwo Odbudowy z tego względu, że miasta niewydzielone i gminy wiejskie nie posiadają na ogół odpowiedniego aparatu technicznego.

Stan ten spowodował pewne zahamowanie, ponieważ w przypadku, gdy na cele inwestycyjne zostały przewidziane kredyty zwrotne, wyłoniła się kwestia, jaki związek samorządowy ma powziąć uchwałę pożyczkową: czy inwestor bezpośredni t. j. powiatowy związek samorządowy, czy też inwestor faktyczny, t. j. właściwa gmina miejska lub wiejska, która jest właścicielem inwestowanego obiektu.

Sprawa ta została załatwiona przez Polski Bank Komunalny pismem z 13.VI.49 r., w którym ustalono, iż dysponentem kredytów inwestycyjnych, zgodnie z planem, jest powiatowy związek samorządowy, natomiast uchwały pożyczkowe oraz skrypty dłużne mają przedstawiać za pośrednictwem powiatowych związków samorządowych zainteresowane gminy miejskie lub wiejskie, które są właścicielami i użytkownikami inwestowanych obiektów;

- 4) brak dokumentacji technicznej, która w myśl instrukcji Ministerstwa Skarbu z 28.II.1949 r. (Dz.

Urz. Min. Skarbu Nr. 8) jest wymagana do uruchomienia wypłat. Regionalne Biura Projektów Architektonicznych i Budowlanych nie były w staw stosunkowo krótkim czasie opracować tak znacznej liczby dokumentacji, zwłaszcza wobec braku odpowiedniej liczby sił technicznych. Sprawa ta jest nadal ważna i należałoby czynić wysiłki, aby przyspieszyć sporządzenie tych dokumentacji;

- 5) trudności w zakresie zaopatrzenia materiałowego oraz fakt, iż inwestycje samorządowe, częstokroć stosunkowo małe, są rozproszone na terenie całego powiatu, a mają być wykonywane przez jedno przedsiębiorstwo budowlane państwowe lub uspołecznione.

Przyczyny drugiej grupy, których źródło tkwi w samych związkach samorządowych i które mogą być usunięte przez te związki, polegają na:

- 1) niedostatecznym zaznajomieniem się związków samorządowych z obowiązującymi w roku 1949 przepisami i instrukcjami w zakresie wykonania planu inwestycyjnego jak:
  - a) uchwała Rady Ministrów z 11.XII.1948 r. w sprawie trybu finansowania inwestycji objętych planem inwestycyjnym na r. 1949;
  - b) uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z 7.XII.1948 r. w sprawie finansowania inwestycji i rozliczeń przedsiębiorstw objętych systemem finansowym oraz zniesienia zaliczkowania przedsiębiorstw budowlanych i montażowych,
  - c) instrukcja tymczasowa z 28.II.1949 r. wydana przez Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Kontrolą Państwową (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 8) i zarządzenia właściwych Ministerstw;
- 2) nieznanomości lub niedostatecznym uświadomieniem sobie przez związki samorządowe nowej definicji pojęcia „kredytów inwestycyjnych“, obejmującego wszystkie rodzaje środków, a więc nie tylko zwrotnych (pożyczek) lecz również bezzwrotnych, a zwłaszcza Nielimitowanych, przy czym związki samorządowe nie uświadamiają sobie konieczności wpłacania tych środków własnych do banku, który jest odpowiedzialny za finansową stronę wykonania planu inwestycyjnego i ma nałożony obowiązek kontroli zużycia środków inwestycyjnych;
- 3) braku prawomocnych uchwał pożyczkowych, co uniemożliwia uruchomienie środków limitowanych zwrotnych;
- 4) nie respektowaniu przez niektóre związki zasady, że żadne inwestycje samorządowe nie mogą być podejmowane poza państwowym planem inwestycyjnym i
- 5) traktowanie przez niektóre inne związki samorządowe planu inwestycyjnego jako ogólnych wytycznych, które mogą lecz nie muszą być wykonane.

Do przyczyn, hamujących realizację inwestycji samorządowych w r. b., zaliczyć również można podkreślone na wstępie zmniejszenie się planowanych pierwotnie w budżetach samorządowych środków własnych, co mogło postawić związki samorządowe przed zagadnieniem, czy wykonanie zamierzonych pierwotnie inwestycji jest

w ogóle celowe wobec znacznego zmniejszenia się środków przeznaczonych na ich wykonanie. Również powodem pewnego „ociągania się“ ze strony związków samorządowych w wykonaniu inwestycji jest fakt, iż wskutek wyższości cen na materiały i robociznę niektóre plany okazały się nierealne. Stan ten wymaga poddania rewizji tych planów i ich zmiany w drodze virement kredytów z jednego tytułu na inny. W związku z tym należy wyjaśnić, że tryb dokonywania zmian w uchwalonym planie inwestycyjnym został określony zarządzeniem Ministra Skarbu i Prezesa C.U.P. z dn. 21.IV.49 r. (Monitor Polski Nr. A 28). Ponieważ rozporządzenie to w pkt. 8 przewiduje, iż wszelkie zmiany w zakresie inwestycji samorządowych wymagają uzgodnienia z właściwymi terenowo wojewódzkimi radami narodowymi, wydaje się słusznym, aby z inicjatywy tych rad miejskie i powiatowe rady narodowe w jak najszybszym terminie w porozumieniu z właściwymi władzami terenowymi II instancji uaktualniły plany inwestycyjne związków samorządowych i złożyły niezbędne wnioski o dokonanie „virement“ w planie.

W celu przyspieszenia wykonania przez związki samorządowe Planu Inwestycyjnego na r. 1949 Oddziały P.B.K. otrzymały polecenie odbycia w okresie od 20.VI. do 20.VII. r. b. konferencji z wszystkimi inwestorami i ustalenia stanu przygotowania i stopnia realizacji poszczególnych inwestycji.

Na konferencjach tych wyjaśniane są wszelkie wątpliwości, jakie wywołują się w związku z realizacją inwestycji, a nadto inwestorzy są informowani szczegółowo o obowiązujących przepisach w zakresie uruchomienia środków inwestycyjnych.

Rady narodowe dołożą niewątpliwie starań, aby niezadawalający dotychczas stan na odcinku inwestycji samorządowych uległ poprawie. Wspólny wysiłek inwestorów, organów nadzoru pośredniego oraz banków komunalnych pozwoli usunąć istniejące dotychczas przeszkody i spowoduje wykonanie Planu Inwestycyjnego zgodnie z jego założeniami.

Doświadczenia roku ubiegłego, które wykazują, iż ponad 40% Planu Inwestycyjnego na r. 1948 zostało wykonane w ciągu 5 miesięcy t. j. od 1.XI.1948 r. do 31.III.1949 r. i że cały Plan Inwestycyjny Samorządu Terytorialnego został wykonany w 96%, pozwalają spodziewać się, że i w roku 1949 Plan Inwestycyjny będzie przez związki samorządowe wykonany.

Wprawdzie w r. 1949 Plan Inwestycyjny samorządu terytorialnego jest znacznie większy niż w roku 1948, ale również w roku 1949 doświadczenie jest większe oraz stan organizacyjny związków samorządowych dzięki szeregowi zarządzeń organów centralnych jest znacznie wyższy, przez co wydajność aparatu samorządowego będzie niewątpliwie wyższa.

Uświadomienie sobie przyczyn powodujących zahamowanie w realizacji Planu Inwestycyjnego związków samorządowych umożliwi znalezienie środków do usunięcia przeszkód w realizacji planu i pozwoli na wykonanie w pełni zadań zakreślonych Planem Inwestycyjnym.

Zbliżająca się rocznica Manifestu Lipcowego P.K.W.N. powinna dać asumpt do powzięcia zobowiązań, aby Plan Inwestycyjny, u którego podstaw leży dążność do uzyskania dóbr społecznych i gospodarczych i od którego wykonania zależy przebudowa ustroju gospodarczego Polski Ludowej, był w pełni wykonany.

W przededniu żniw

W roku bieżącym spodziewamy się pomyślnych plonów, gdyż oszczędziły nas klęski żywiołowe i rok ten był pomyślny pod względem warunków atmosferycznych. Ale musimy pamiętać o tym, że plony „na pniu” stają się dla nas dopiero dobrem realnym, zapewniającym najszerszym masom obywateli wsi i miast chleb codzienny, gdy zostaną sprzątnięte z pola i zabezpieczone przed niszczącymi wpływami deszczu, gradu itp. Stąd w okresie żniw powinniśmy zmobilizować wszystkie siły, uaktywnić rezerwy ludzkie, powołać do współpracy wszystkich chętnych, pragnących swą pracą przyczynić się do zapewnienia szybkiego zakończenia akcji żniwnej. Należy dopilnować, aby zrealizowana została w jak najszerszym zakresie pomoc sąsiedzka. Obowiązek ten ciąży przede wszystkim na gminnych i powiatowych radach narodowych, które powinny realizować w całej pełni uprawnienia wynikające z dekretu z dnia 12 września 1947 r. o pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie (Dz. U. R. P. Nr 90 z 1947 r. poz. 320), opierając się na zaleceniach zawartych w okólniku Kancelarii Rady Państwa Nr 45 z 12 czerwca 1948 r., w sprawie pomocy sąsiedzkiej w okresie żniw oraz na doświadczeniach z lat ubiegłych. Należy zwrócić uwagę na konieczność uniknięcia błędów popełnionych w latach poprzednich, a przede wszystkim dopilnować, aby akcja pomocy sąsiedzkiej nie była żywiołowa i dowolna, a oparta została o konkretny i szczegółowy plan działania. W opracowanym przez radę narodową zestawieniu winny być uwidocznione nazwiska osób zobowiązanych do świadczeń i tych, którzy ze świadczeń będą korzystać. Plan powinien być podany do wiadomości stronom zainteresowanym wcześniej w tym celu, aby osoby zobowiązane do świadczeń mogły rozłożyć pracę w swoich gospodarstwach z uwzględnieniem potrzeb sąsiadów. Rady

narodowe dopilnują, by przy zapłacie za świadczenia był wyliczony jakikolwiek wyzysk; czuwać nad tym winny komisje kontroli społecznej. W pracy swej prezydium rad narodowych winny nawiązać ścisłą współpracę z miejscowymi organizacjami społecznymi i gospodarczymi. Akcja ta powinna mieć charakter masowy i powszechny. Dobre zbiory — to dobrobyt dla wszystkich mieszkańców kraju. Rady narodowe winny czuwać, aby zgłaszający swą pomoc przy żniwach zostali we właściwy sposób użyci dla akcji. Należy zwrócić uwagę na dodatni wynik współpracy młodzieży obozów wypoczynkowych, organizacji zawodowych w latach ubiegłych. Wiemy, że w akcji tej pomagało również wojsko i Służba Polsce, a niekiedy ludność miejska ofiarowała bezinteresowną swą pomoc na wsiach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie miast — manifestując w ten sposób żywą więź łączącą wieś i miasto. W roku bieżącym gotowość do współpracy zgłosiła Liga Kobiet, która planuje we wszystkich województwach masowe wyjazdy swych członkiń z miast na wieś w celu niesienia pomocy w akcji żniwnej. Celowe i planowe użycie sił ludzkich i materiałowych przyczyni się do sprawnego przebiegu akcji żniwnej. Komisje rolne winny czuwać nad prawidłowym przebiegiem wykonania ustalonego planu, a w wypadku stwierdzenia niedociągnięć lub braków, przedsięwziąć natychmiastową interwencję.

W sprawozdaniach z przebiegu akcji żniwnej należy wymienić osoby, które wykonały swe obowiązki, udzielając im publicznie na plenum rady pochwały, piętnując równocześnie tych, którzy przez bezmyślność, upór i złą wolą przyczynili się do zakłócenia prawidłowego przebiegu akcji żniwnej.

BORYS WIERTKIN

Z życia rad w ZSRR Rady wiejskie spełniają polecenia wyborców

Rady wiejskie stanowią w Z.S.R.R. najniższe terenowe ogniwo władzy radzieckiej. Odpowiadają one administracyjnie, w pewnym przybliżeniu naszym gminnym radom narodowym. Zamieszczony poniżej artykuł ilustruje formy pracy i zakres działania tych rad. Głębokie poczucie odpowiedzialności za powzięte zobowiązania, mocna więź z masami wyborców, dobrze pomyślana sprawiedliwość połączona z krytyką i samokrytyką, oto styl pracy delegatów radzieckich. Styl, który powinni sobie najszybciej przyswoić nasi radni na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego.

W północno - zachodniej części kraju krasnodarskiego*) nad taganrogską zatoką są rozrzucone kozackie chutory i stacje rejonu Limanowskiego. Przed wojną były tu bagna i jeziora. Uczeni i technicy radzieccy zamienili je w dziesiątki tysięcy hektarów urodzajnej ziemi, bogatej w kwitnące sady, winnice, plantacje tytoniu, wielkie łąki oraz obszary pól zbożowych i roślin technicznych. W rejonie znajduje się 16 rolnych i 3 rybackie

kołchozy, oraz 2 państwowe stacje maszynowo-traktowe. Chutory i stacje posiadają szkoły podstawowe, ambulatoria, kluby, czytelnie. Ośrodkiem administracyjnym rejonu limanowskiego jest stacja „Jejskoje Ukriepieńje“.

Życiem gospodarczym i kulturalnym chutorów i stanic kierują Rady Wiejskie, podlegające Rejonowej Radzie delegatów ludności pracującej. Przewodniczącą Limanowskiej Rady Rejonowej Iwan Aleksiejenko opowiada:

*) nad morzem Azowskim

21.XII.1947 r. pracownicy i robotnicy naszego rejonu wybrali jako delegatów do miejscowych organów władzy państwowej, tj. do wiejskich Rad — 117 najlepszych swych przedstawicieli — kolchoźników, nauczycieli, lekarzy, agronomów. Nowo wybranym do wiejskich Rad delegatom wyborcy udzielili wielu poleceń, przekazali im: starania się o zwiększenie urodzajów i rozwój hodowli, dbanie o budowę dróg, mostów, nowych szkół, szpitali, klubów itd.

A jak wiejskie Rady spełniają polecenia swych wyborców?

Na posiedzeniach komitetów wykonawczych i sesjach Rad Delegatów rozpatruje się jak są wykonywane polecenia wyborców. W tym celu zwołuje się zebrania na chutorach i stanicach, na których delegaci składają sprawozdania przed wyborcami. W jedną z niedziel w klubie stancy „Jejskoje Ukriepljenje“ zebrało się 300 wyborców. Sprawozdanie o wykonaniu przez Radę stancy poleceń wyborców złożył przewodniczący Rady, Andrzej Szeldichin, przedstawiając pracę Rady stanicznej za ubiegły rok. Oto wyniki pracy Rady za ten okres czasu. W stancy wybudowano: elektrownię, łaźnie, ogród dla dzieci, studnię artezyjską, założono staw, uporzędkowano rynek, urządzono nowy park, odbudowano serownię. Na zebraniu przemawiało wielu wyborców. Udzielono Radzie wiejskiej pochwały za pracę, wniesiono wiele projektów. Zażądano od Rady ulepszenia oświetlenia elektrycznego na peryferiach stancy, zwrócono uwagę delegatów na konieczność zorganizowania i otworzenia nowych sklepów i kiosków. Zalecono Radzie zwrócić się do Krajowego Wydziału Zdrowia o poparcie w uruchomieniu w przychodni stancy gabinetu Roentgena. Komitet wykonawczy Rady Rejonowej stale rozpatruje na swych posiedzeniach sprawozdania przewodniczących wiejskich Rad o wykonaniu poleceń wyborców.

Delegaci Rady Rejonowej razem z aktywnym osiedla regularnie sprawdzają działalność wiejskich Rad. Kontrola pracy niektórych Rad, wykonana w grudniu ub. roku wykazała, że w wyniku usilnej walki o urzeczywistnienie poleceń wyborców, gospodarka i kultura chutorów i stanic rejonu odbudowuje się i rozwija w szybkim tempie.

K. ROMANOWICZ

Plan pracy powiatowej komisji kontroli

Wiele trudności sprawia komisjom kontroli opracowanie planu pracy. Nawet tam, gdzie istnieje właściwe zrozumienie dla pracy planowej — istnieje często nieumiejętność uwidocznienia na papierze planu pracy, uchwycenia podstawowych założeń przy opracowaniu planu i skonkretyzowania obowiązków, które należy wykonać.

Pragnąc zbudować plan należy sobie uprzytomnić:

co mamy zrobić,
kto ma to zrobić,
jak należy zrobić.

1. Co mamy zrobić — czyli zakres naszych obowiązków wzgl. ramy tych obowiązków — mamy podane w ustawach, uchwałach. Prezydium K.R.N. i Rady Państwa i okólnikach Kancelarii Rady Państwa.

W 1948 r. w chutorach Jekaterinowka, Głafirowka, szabalskim i mikołajewskim naprawiono wszystkie drogi, zbudowano mosty, urządzono łaźnie, czytelnie, zasadzono dziesiątki tysięcy drzew owocowych i innych. Wiejskie Rady wkładają olbrzymie wysiłki w kierunku ustawicznego zwiększania urodzajów i dalszego organizacyjno - gospodarczego wzmocnienia kolchozów. Rada rejonowa odbywa stale narady z mechanikami stacji maszynowo - traktorowych. Razem z kierownikami kolchozów rozpatrzono ważniejsze zagadnienia w sprawie polepszenia obróbki pól gromadzkich. Rada rejonowa kontynuowała pracę nad zwiększeniem zasiewów wieloletnich traw dla szybszego przyzwyczajenia kolchozów do siewu tych traw. Rady wiejskie zapewniły wszystkim kolchozom agronomów i zootechników. Wiele kolchozów limanowskiego rejonu nie tylko osiągnęło, ale i przewyższyło przedwojenny poziom rozwoju wszystkich gałęzi gospodarki. Artel im. Iljicza, którym kieruje delegat Rady Rejonowej, Mikołaj Kudriaszew, zebrał w zeszłym roku średnio po 22 cetnary ozimej pszenicy z 1 ha. Kolchoz sprzedał Państwu dodatkowo, poza ustaloną normą, około 7.000 cetnarów zboża.

Każdy artel ma po 5 — 6 ferm hodowlanych. Brygady budowlane budują nowe stajnie, owczarnie, chlewy. Kolchozy rejonu organizują własne wytwórnie cegły, dachówki, wapna. Z roku na rok wzrasta coraz więcej gospodarka i kultura rejonu, stаницe i chutory organizują się, bogacą, a w związku z tym wzrasta dobrobyt kolchoźników. Wzrost dobrobytu kolchoźników wywołał zwiększenie zapotrzebowania na obuwie, gotowe ubrania, materiały włókiennicze, meble, rowery i motocykle. Oto dlaczego Rady wiejskie zajęły się sprawą otwarcia dodatkowo około 20 sklepów spółdzielczych. Polecenia wyborców nie są jednak jeszcze całkowicie wypełnione przez wiejskie Rady. — mówił Aleksiejenko. — Ale to co zrobiono, wybitnie zmieniło oblicze rejonu. Przed nami jeszcze dużo pracy, lecz nie wątpimy o sukcesach. Spełniając wolę wyborców, nasi delegaci stale odczuwają pomoc z ich strony i najżywszy ich udział w ogólnej pracy. Jest to gwarancją dalszych sukcesów, które osiągną Rady delegatów ludności pracującej w swej pracy na wsi.

Art. 1 § 2 ustawy z dnia 11.IX. 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych podaje:

„§ 2. Jako organy planowania działalności publicznej oraz kontroli nad rządowymi i samorządowymi organami wykonawczymi działają gminne, miejskie, powiatowe i wojewódzkie rady narodowe. (art. 28)“.

Zakres uprawnień kontrolnych precyzuje uchwała Prezydium K.R.N. z dnia 25.VI. 1946 r. podająca:

„Kontroli terenowych rad narodowych podlegają wszystkie:

1. hierarchicznie podległe terenowe rady narodowe,
2. własne organy wykonawcze rady narodowej i instytucje oraz przedsiębiorstwa im podległe a także or-

gany wykonawcze rad narodowych niższych stopni wraz z podległymi im instytucjami,

3. rządowe organy wykonawcze tj. wszystkie władze, urzędy i instytucje rządowe, zarówno zespolone jak i nie zespolone, działające na obszarze rady narodowej, przy czym władze i urzędy I instancji podlegają kontroli powiatowych rad narodowych, a władze i urzędy II instancji — wojewódzkich rad narodowych; organy, filie, ekspozytury i agentury tych władz i urzędów działające na obszarze jednej lub kilku gmin, podlegają kontroli właściwych gminnych rad narodowych,

4. przedsiębiorstwa rządowe, mające siedzibę lub zakład pracy na obszarze właściwości rady,

5. spółdzielnie oraz inne instytucje i osoby, wykonujące funkcje zlecone w zakresie administracji i gospodarki publicznej tj. wszystkie instytucje i osoby, mające siedzibę lub zakład pracy na obszarze właściwości rady, które na mocy decyzji władzy państwowej obowiązane są do wykonania czynności administracyjnych w interesie publicznym, tylko w zakresie czynności zleconych“.

Przyjęty zaś prawie we wszystkich radach narodowych regulamin komisji kontroli podaje w § 20:

„Kontrole planowej działalności i gospodarki zarządu gminnego (miejskiego) powinny być przeprowadzane przynajmniej raz na kwartał, zaś kontrole innych urzędów, instytucji, zakładów i przedsiębiorstw przynajmniej raz na rok.

Kontrole doraźne są przeprowadzane w miarę potrzeby i uznania komisji lub jej przewodniczącego, oraz na żądanie organów zwierzchnich.“

Przepisy te wskazały nam — co mamy zrobić. Jak to się ujawni w naszym planie? Po prostu — sporządzimy spis instytucji państwowych, samorządowych, przedsiębiorstw, spółdzielni, instytucji i osób, wykonujących funkcje zlecone w zakresie administracji i gospodarki publicznej — działających na naszym terenie.

Dla przykładu weźmy powiat. Działa na terenie powiatu przeciętnie 30 instytucji, przy czym niektóre mają tak szeroki zakres działania, że nie można ich traktować jako jednostkę, ale musimy wyodrębnić pewne działy w samodzielne jednostki do skontrolowania, jak np. starostwo, w którym działają referaty, Urząd Skarbowy ze swymi działami i inne.

Ponadto zgodnie z punktem 20 regulaminu dla komisji kontroli jednostki samorządowe kontrolujemy przynajmniej raz na kwartał, gdy tymczasem inne przynajmniej raz na rok. Dlatego w naszym projekcie rocznego planu jednostki samorządowe będą wymienione 4 razy — podczas gdy inne tylko raz.

Ale to jeszcze nie wszystko. Są interesujące Radę zagadnienia, które nie mieszczą się w ramach jednego urzędu czy jednej instytucji i do wykonania których jest powołany zespół stałych urzędów. Są to więc różne akcje prowadzone przez Państwo, a w których rady narodowe są szczególnie zainteresowane, np. akcja oszczędnościowa, która już przeszła w system, akcja „H“, akcja siewna, akcja upowszechniania kultury itp.

Decydując się na wybór niektórych tylko z tych urzędów należy mieć na uwadze postanowienie uchwały Prezydium K.R.N. z dnia 25.VI. 1946 r. iż: „Kontroli podlegać powinny w pierwszym rzędzie te akty i czynności instytucji rządowych, które wywołać mogą poważniejsze społeczne i gospodarcze skutki.“

Zostało to podkreślone też w Uchwale Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 roku powziętej zgodnie z Uchwałą Rady Państwa (z dnia 5 maja 1948 r.) w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz o jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną — w punkcie 16-tym, który brzmi: „Organa kontrolne terenowych rad narodowych działając w ramach Uchwały Prezydium K.R.N. z dnia 25.VI.1946 r. (Rada Narodowa Nr. 26 z 1946 r.) przeprowadzają bezpośrednio i samodzielnie kontrolę w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach dla zbadania określonych spraw o poważniejszym znaczeniu dla obszaru właściwości terytorialnej danej Rady.“

Wszystkie więc na podstawie tych określeń wyodrębnione akcje czyli zagadnienia należy umieścić w naszym spisie jednostek do skontrolowania.

W ten sposób ujrzymy, iż mamy w ciągu roku co najmniej 60 jednostek do skontrolowania. Jednakże tu musimy powiedzieć, iż nie jest rzeczą obojętną kiedy będziemy je kontrolowali, gdyż np. akcji siewnej nie będziemy kontrolowali w czerwcu a np. Wydział Powiatowy będzie najlepiej kontrolować po okresach kwartalnych, gdy zostanie zrobione kwartalne zamknięcie rachunkowe. Musimy więc pamiętać o konieczności skontrolowania jednostek we właściwym sezonie. Na spisie więc zaznaczamy przy każdej jednostce czas w jakim najlepiej ją kontrolować.

Odrębnym zagadnieniem już teraz wymagającym wyjaśnienia jest czas jaki przeznaczamy na wykonanie kontroli.

Wobec tego, iż członkowie komisji kontroli mogą tylko ograniczoną ilość czasu poświęcić pracy w komisji przyjmujemy, iż na jedną kontrolę nie przeznaczymy więcej niż 2 dni. W wypadku konieczności dłuższej kontroli musimy zagadnienie tak rozdzielić, by mogło je kontrolować kilka zespołów bądź równocześnie, bądź jeden po drugim przy przekazywaniu sobie już zdobytych wiadomości.

II. Mamy więc już do budowy planu kontroli następujące elementy:

1. ilość jednostek do skontrolowania, — 60
2. ilość dni na jednostkę — 2, tj. na wszystkie jednostki w ciągu roku — $2 \times 60 = 120$ dni kontrolnych,
3. konieczność uwzględnienia sezonowości pewnych kontroli.

Gdy zatem przyjmiemy, iż musimy na kontrolę planową przeznaczyć 120 dni pracy jednego kontrolera a do tego dodamy jeszcze 20% na kontrole doraźne — razem zatem 144 dni — musimy się zastanowić kto tę pracę wykona czyli ustalić ilość członków komisji kontroli.

Ponieważ będziemy żądać od jednego członka komisji kontroli dwu dni pracy w miesiącu obliczymy ile dni pracy w miesiącu potrzebujemy. Podzielmy 144 dni pracy kontrolnej na 12 miesięcy otrzymamy, iż w miesiącu potrzebujemy 12 dni pracy kontrolnej. Wobec tego, iż pracę naszą wykonujemy w zespołach co najmniej dwuosobowych — musimy mieć do wykonania tej pracy 12 osób nie licząc ewent. rezerwy.

Nie ludźmy się jednak, że możemy tym osobom dać więcej dni pracy i w ten sposób zmniejszyć ilość członków komisji kontroli. Dotychczas braliśmy tylko pod uwagę dni pracy kontrolnej, a przecież członek rady

musi być przynajmniej raz w miesiącu na posiedzeniu plenarnym rady, posiedzeniu komisji kontroli, napisać sprawozdanie z kontroli i wykonać inne prace dla rady. W ten sposób ilość dni, które poświęca na prace w radzie sięgnie cyfry co najmniej 5-ciu dni — a to jest już dużo, gdyż musimy uznać rzeczywistość, iż członek rady jest to obywatel-działacz i ma ponadto szereg innych obowiązków, nie mówiąc już o pracy zawodowej.

Do kierowania zespołem komisji kontroli musimy mieć przewodniczącego, który mając tak liczny zespół i tyle kontroli do przygotowania, odebrania i przekazania do Prezydium a następnie przygotowanie posiedzeń, korekturę planu; opracowanie sprawozdań z działalności komisji kontroli i inne prace związane z kierowaniem działalnością komisji kontroli winien być zwolniony od obowiązku osobistego przeprowadzenia kontroli.

W ten sposób ilość członków komisji kontroli dla przeciętnego powiatu wyniosłaby 13 osób.

Naturalnie mogą te osoby nie wszystkie być członkami Rady a to zgodnie z punktem 3-cim Uchwały Prezydium K.R.N. z dnia 5 marca 1946 roku ogłoszonej w „Radzie Narodowej“ Nr. 23 z dnia 16 czerwca 1946 r.: „Stałe komisje kontroli jako organa rady narodowej winny być w zasadzie wybierane z grona rady narodowej. W razie potrzeby rada narodowa może powołać do komisji osoby spoza rady“.

III. Jak ma więc zespół kontrolny wykonać swoje zadanie, to znaczy co ma zbadać w czasie kontroli, by spełnić swoje zadanie i wyjaśnić interesujące radę zagadnienie?

Opracowując plan pracy należy już sobie zdać sprawę, z zakresu czynności jakie będziemy musieli przedsięwziąć w kontrolowanej jednostce i w przybliżeniu określić tematykę kontroli. Nic nam nie mówi bowiem, gdy w planie napiszemy: „Kontrola Wydziału Powiatowego, marzec 2 dni“. Musimy sobie wyraźnie zaznaczyć — co będziemy w instytucji kontrolować, gdyż całe instytucji przecież ani w tym czasie, ani przy możliwościach fachowych naszych kontrolerów nie skontrolujemy — zwłaszcza, iż nie jest to celem naszej kontroli, która — jak już podałem — winna kontrolować przede wszystkim te akty i czynności, które wywołać mogą poważniejsze społeczne i gospodarcze skutki.

A. KAPULKIN

Samorząd województwa wrocławskiego oszczędza

Już zarządzenia Rady Państwa i Ministerstwa Administracji Publicznej wydane latem ubiegłego roku wskazały drogę, po której idąc związki samorządowe będą mogły wykonywać swe obowiązki ustawowe przy nakładzie najmniejszych kosztów. Zarządzenia te wskazały również na konieczność planowego osiągnięcia realnych dochodów, które uwarunkują wykonanie zamierzeń. Zgodnie z oceną konferencji Prezydów Wojewódzkich Rad Narodowych i Wojewodów w dniach 28 i 29 stycznia 1949 roku w akcji sporządzania budżetów na rok 1949 nie wszystkie związki samorządowe województwa wrocławskiego zastosowały się do wyżej wspom-

Dlatego przy zamierzonej kontroli — jak w naszym przykładzie — Wydziału Powiatowego zanotujemy:

- a) kontrola zamknięć rachunkowych za I kwartał 1949 r.
- b) kontrola wykonania budżetu a w szczególności.....
- c) kontrola dochodów z podatku gruntowego,
- d) kontrola etatów personalnych w związku z akcją „O“ i zaleceniami Rady Państwa.

W ten sposób ograniczamy kontrolę do istotnie interesujących nas momentów, pozwalamy zespołowi radnych mających przeprowadzić kontrolę na odpowiednie przygotowanie się przed kontrolą i nie rozpraszać w czasie kontroli.

IV. Reasumacja powyższych uwag da się ująć w schemat planu np.

Lp.	Nazwa urzędu lub akcji	Temat kontroli (należy skontrol.)	Czas kontroli	Kto wykona
1.	Wydział Powiatowy	a) zamknięcie rach. za I kwartał b) wykonanie budżetu za I kwartał c) dochody w podatku gruntowym za I kwartał d) kontrola etatów w ramach akcji »O«	16 — 17	Radny Wajewski „ Kwieciński
2.	Starostwo — Ref. Zdrowia	a) akcja zwalczania chorób zakaźnych b) szczepienie	5 — 7	2-ch członków Komisji których wyznaczy Kom. na pos. w dniu 1 kwietnia
3.	Akcja „H“ w powiecie	o p r a c o w a ć		

Tak opracowany plan według miesięcy dla całego roku winien mieć w każdym miesiącu kilka dni rezerwowych — 20% dni — na kontrole doraźne.

Plan winien być zatwierdzony przez Prezydium lub nawet plenum P.R.N.

Zmian należy dokonywać na posiedzeniach komisji kontroli na początku każdego miesiąca.

Przy tak opracowanym planie kontroli przewodniczący ma ułatwione zadanie w dalszej pracy, gdyż winien już tylko dbać o przygotowanie materiału do każdej kontroli i czuwać nad wykonaniem przewidzianych kontroli.

nianych zaleceń. Specjalnie uwydatniło się to w naszym województwie na odcinku wydatków przedsiębiorstw komunalnych, gospodarki drogowej, oświaty, zdrowia publicznego i opieki społecznej. Również i osiągnięcie dochodów stało często pod znakiem gospodarki mało oszczędnej. Pod wpływem Kongresu Zjednoczeniowego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, który dał wytyczne wprowadzenia planowego systemu oszczędzania jako żelaznego prawa naszej gospodarki narodowej oraz zarządzanej przez Kancelarię Rady Państwa rewizji budżetów związków samorządowych na rok 1949 — związki samorządowe uczyniły dużo w swoim planowaniu finan-

sowo gospodarczym, dla potanienia administracji samorządu, obniżenia kosztów własnych, świadczonych usług i wytwarzanych wyrobów, zwiększając równocześnie preliminowane dochody. Dbano przy tym o realizację zasadniczej myśli przewodniej niezmnieszenia zakresu działania i zamierzeń.

Uchwałą z 19 lutego 1949 roku „o wprowadzeniu planowego systemu oszczędzania w gospodarce narodowej i zadaniach oszczędnościowych na 1949 r.“, Rada Ministrów postawiła konkretne zadania oszczędnościowe, rozciągające się również na samorząd, jako część organicznej gospodarki narodowej.

Przykłady prawidłowego stosowania żelaznych praw oszczędności, uwarunkowanych reorganizacją pracy w kierunku podniesienia jej wydajności, walki z marnotrawstwem i właściwego, socjalistycznego stosunku do własności społecznej, których tyle było podanych przez klasę robotniczą na Krajowej Naradzie Oszczędnościowej w Warszawie posłużyły również jako materiały do częściowego postawienia tego problemu, aczkolwiek w sposób zaściankowy jeszcze, przed związkami samorządowymi naszego województwa. Niemalą rolę w tym względzie odegrały terenowe rady narodowe, które na naszym terenie, działając przez komisję kontroli społecznej, wskazywały na wiele źródeł oszczędności pośredniej i bezpośredniej.

Dopiero jednak zarządzenie Ministerstwa Administracji Publicznej, wydane na odprawie naczelników wydziałów samorządowych i przedstawicieli 17 miast wydzielonych w dniu 2 kwietnia 1949 roku zmobilizowało samorząd wrocławski do postawienia zagadnienia oszczędności w administracji i gospodarce samorządowej w całej ostrości.

Na tym etapie praca samorządu wojewódzkiego polegała na udzieleniu dokładnych wytycznych i instrukcji dotyczących sposobu sporządzania planów oszczędnościowych oraz dopilnowaniu w terenie, by plany oszczędnościowe nie zmniejszały zakresu działania, lub zamierzeń terenu. Zadaniem drugim było dopilnowanie, by związki samorządowe zaplanowały oszczędności nie mechanicznie, lecz poprzez „małą racjonalizację“, walkę z wszelkim marnotrawstwem, nadużyciami itd.

Narzucone odgórnie zarządzeniem samorządu wojewódzkiego wytyczne, posłużyły jako materiał dla kierownictwa administracji i gospodarki samorządowej w powiatach i na szczeblu gminnym do sporządzenia planów oszczędnościowych dla kierowanych przez nie jednostek samorządowych. W tym celu w wydziale samorządowym Urzędu Wojewódzkiego odbyła się odprawa sekretarzy wydziałów powiatowych i zarządów miast wydzielonych przy udziale przedstawiciela Okręgowego Zarządu Związku Zawodowego Pracowników Samorządowych i Użyteczności Publicznej oraz czynnika politycznego i przedstawicieli Wojewódzkiej Rady Narodowej, na której udzielono wytycznych i rozdano druki preliminarzy planu oszczędnościowego, sporządzone centralnie dla terenu. Polecono również przewodniczącym wydziałów powiatowych mianowanie powiatowych komisarzy oszczędnościowych dla administracji i gospodarki komunalnej. W dniach 12, 13 i 14 kwietnia 1949 roku pracownicy biura Prezydyjnego W.R.N., członkowie Wydziału Wojewódzkiego, pracownicy Wojewódzkiego Wydziału Samorządowego wspomagani przez przedstawicieli czynnika politycznego zlustrowali teren wszystkich powiatów (33) i miast wydzielonych (6). Zwołane w te-

renie odprawy wykazały, że: 1) nie wszyscy pracownicy administracji samorządu zrozumieli intencje uchwały Rady Ministrów z 19 lutego 1949 r. i do sprawy oszczędności ustosunkowali się w sposób mechaniczny, przyjmując sporządzenie planu jako „zło konieczne“ i dając wyraz temu bądź w zmniejszaniu zamierzeń na rok bieżący, bądź też próbując zrekompensować przysze „oszczędności“ zamachem na poszczególne odcinki budżetów, często nawet dotyczące wydatków rad narodowych.

2) Większość jednak pracowników właściwie zrozumiała intencję planowego systemu oszczędności. Specjalnie uwydatniło się to w tych jednostkach samorządowych, gdzie czynnik polityczny i związek zawodowy uprzednio przygotowały teren. Np. w mieście Środa Śl. pracownicy Zarządu Miejskiego, przedsiębiorstw i zakładów postanowili oszczędzić 1.242.000 zł., podwyższając w ten sposób projekt administracji o 13%; w mieście Wrocławiu pracownicy Wydziału Technicznego przyjęli na siebie zobowiązania znacznie przewyższające pierwotny plan oszczędnościowy, przeprowadziwszy uprzednio szeroką samokrytyczną dyskusję.

3) W terenie istniała nieuzasadniona obawa, że Samorządowy Fundusz Wyrównawczy zmniejszy zapowiadane dotacje o kwotę zapreliminowanych oszczędności. Sprawy te zostały szczegółowo omówione, wyjaśnione, a linia postępowania, ulegająca wypaczeniu, naprostowana. W wyniku przeprowadzonych czynności odbyły się zebrania ogólne we wszystkich zakładach pracy naszego samorządu, a mianowicie:

	Ilość zebrań	Frekwencja w %
W zakładach pracy gmin wiejskich	291	64 %
„ „ miast wydzielonych	36	74 %
„ „ miast niewydzielonych	208	71 %
„ „ powiatowych związków samorządowych	69	62 %

Na tych zebraniach kierownicy jednostek samorządowych przedstawiali plany oszczędnościowe, które po dyskusji zebranego personelu prawie zawsze były powiększane. Przy okazji zebrań pracowniczych wykryto cały szereg niedomagań — w pracy administracji i zakładach gospodarki komunalnej oraz nakreślono realne plany ich usunięcia. W niektórych zakładach wykonanie odcinkowych planów oszczędnościowych włączono do zobowiązań przedpierwszomajowych i na cześć Kongresu Związków Zawodowych.

Dla porównania warto przytoczyć zestawienie planów oszczędnościowych, przedstawionych pierwotnie przez administrację z planami uchwalonymi w formie konkretnych zobowiązań przez pracowników.

Pierwotny plan administracyjny (według niepełnych danych) w tys. zł.	Plan uchwalony przez robotników w tys. zł.	%
609.730	656.729	107,7

Jednak nie we wszystkich zakładach pracy odbyły się te zebrania. Np. w powiecie bolesławieckim w zarządzie gminnym w Krasiewiczach zadowolono się tylko pla-

nem administracji a mianowicie zarządu gminy, który po rozpracowaniu planu w obecności przedstawicieli czynnika politycznego zaniechał zwołania zebrania pracowników, co oczywiście odbiło się na wysokości planu — dając plan, wynoszący 3% sumy preliminowanej w budżecie a mianowicie tylko 190.000 zł. W innej znów jednostce robotnicy przyjęli plan administracji bez zmian, utyskując nawet na jego wielkość. Do takich należą pracownicy Zarządu Gminnego w Chojnowie powiat Złotoryja, gdzie, jak podaje protokół zebrania pracowników zarządu miejskiego i przedsiębiorstw, odbytego dnia 11.IV.49 r. „warsztaty ślusarskie nie dały żadnych zobowiązań, ponieważ nie ma żadnej dyscypliny w pracy, panuje chaos, wobec czego proszone są władze kompetentne w tej sprawie o zainteresowanie się“. Również — Gminna Rada Narodowa w Chojnowie uchwałą Nr. 86 z dnia 10.IV.1949 roku „zatwierdziła sporządzony plan oszczędnościowy na 1949 rok przez Zarząd Gminny, zaznaczając, że ze względu na bardzo szczupłe kredyty po stronie wydatków oszczędności zastosować nie można“. W stosunku do tych jednostek Wojewódzki Komisarz Oszczędnościowy dla spraw administracji i gospodarki komunalnej po porozumieniu się z radami narodowymi, związkiem zawodowym i czynnikiem politycznym zarządził powtórne opracowanie planów.

Rady narodowe wzięły również duży udział w planowaniu oszczędności na rok bieżący. Niektóre z nich poświęciły tej sprawie wiele godzin badań i analiz możliwości oszczędnościowych, przepracowując zagadnienie oszczędności i usprawnienia pracy, posługując się komisjami kontroli społecznej.

Kolegialne organy wykonawcze związków samorządowych i rady narodowe na wszystkich szczeblach sprawom zatwierdzenia projektów oszczędnościowych poświęciły:

	Ilość posiedzeń poświęconych sprawom oszczędności		
	Kolegialne organa wyk. zw. samorz.	Prezydium Rad Narodowych	Plena Rad Narodowych
C. R. N.	14	270	271
M. R. N. (niewydz.)	3	76	76
M. R. N. (wydz.)	5	8	6
P. R. N.	33	24	39
W. R. N.	1	1	2
Razem	56	379	394

Zaznaczyć należy, że nie wszystkie związki samorządowe posiadają jeszcze wykonawcze organa kolegialne

Większość plenarnych posiedzeń rad narodowych wyszła poza ramy zatwierdzenia planu oszczędnościowego, przeprowadzając w dyskusji analizę samokrytyczną działalności związków samorządowych.

Gminna Rada Narodowa w Złotoryi wnikliwie rozpatrzyła przedłożony do uchwalenia przez Zarząd Gminny projekt planu oszczędnościowego czyniąc w nim istotne poprawki i doprowadzając uchwałą Nr. 6/49 do planu oszczędności w wydatkach na zł. 219.000 tj. 6% sum preliminowanych w budżetach i w dochodach na zł. 342.000 tj. 9,4%.

Zebrane przez powiatowych komisarzy oszczędnościowych zbiorcze plany oszczędnościowe po przeanalizowa-

niu, skorygowaniu i zatwierdzeniu przez powiatowe rady narodowe, zostały przeanalizowane na szczeblu wojewódzkim, który stosował metodę porównania kosztów realizacji tych samych zamierzeń w różnych związkach samorządowych. Analiza dotyczyła również głębokości zmian organizacyjnych, stylu pracy oraz uświadomienia pracowników. W wyniku tej analizy niektóre plany oszczędnościowe zostały wydatnie podwyższone. Stało się to w porozumieniu ze związkami samorządowymi po przekonaniu ich, że wskazane ogólnie metody pracy w konsekwencji przyniosą rzeczową podwyżkę planu oszczędnościowego.

W ten sposób samorząd województwa wrocławskiego sporządził plan oszczędnościowy zatwierdzony przez Wojewódzką Radę Narodową.

Wydatki	Kwota preliminowana w budż. w tys. zł.	Kwota prel. oszczęd. w tys. zł.	%
a) Gm. wiejskie (271)	1.862.765	83 578	4,5 %
b) miasta niewydz. (76)	3.076.802	136.531	4,3 %
c) pow. zw. sam. (33)	2.442.579	99 596	4 %
d) miasta wydz. (5)	2.233.220	83 757	3,8 %
e) woj. zw. sam. (1)	71.811	2.713	3,9 %
f) m. Wrocław (1)	7 748.405	107.842	1,38 %
Razem:	17.435.582	514.017	2,9 %

Dochody	Kwoty zwiększenia dochodów w tys. zł.
a) gminy wiejskie (271)	45.178
b) miasta niewydz. (76)	33.268
c) P. Z. S. (33)	19 254
d) miasta wydz. (5)	7.502
e) Wojew. Zw. Sam. (1)	4.028
f) miasto Wrocław (1)	33.482
Razem:	142.112 t. j. 0,8 %

Dodatkowe fundusze więc wynoszą 656.729 tys. zł. tj. 3,7%. Celem natychmiastowej realizacji podjętych planów oszczędnościowych samorząd wojewódzki ustalił nowy sposób sporządzania planów pracy kwartalnych, przewidujących ściśle: cele i zadania, środki do wykonania celu, wykonawcę, termin wykonania, oraz kwartalną i miesięczną sprawozdawczość z wykonania planów pracy. W ten sposób podniosła się wydajność pracy, co spowodowało — trudne w chwili obecnej do ujęcia — oszczędności osobowe. Dla przykładu przytoczyć należy wyjątek ze sprawozdania za okres od 21.V. do 31.V.49 r. powiatowego komisarza oszczędnościowego dla administracji i gospodarki komunalnej w namysłowie: „W trzeciej dekadzie miesiąca maja wprowadzono współzawodnictwo pomiędzy gminami w realizowaniu planu oszczędnościowego. W tym to celu sporządzono tablice wykresowe Wydziału Powiatowego, Zarządu Miejskiego, Zarządów Gminnych, na których notowane są w każdej dekadzie osiągnięcia poszczególnych związków samorządowych. Tablice wywieszono zostały w widocznym miejscu w biurze Wydziału Powiatowego i mają na celu przypomnienie o realizacji planu oszczędnościowego oraz pobudzenie do współzawodnictwa.

Przypuszcza się, że tą drogą osiągnięte zostaną lepsze wyniki

W pierwszej dekadzie miesiąca czerwca projektuje się wprowadzenie podobnych tablic wykresowych w każdym przedsiębiorstwie komunalnym, na którym podana zostanie zaplanowana suma oszczędności, oraz faktycznie zrealizowane osiągnięcia wyrażające się w złotych i %%. Tablice umieszczone na widocznych miejscach i dostępne dla każdego pracownika, powinny wpłynąć dodatnio na realizację planu.

W okresie sprawozdawczym zanotowano przeprowadzenie następujących oszczędności:

1) **Powiatowy Zarząd Drogowy:** przy zwiększeniu wydajności pracy i jej ulepszeniu otrzymano w dostawie materiału na drogi oszczędność 25.600 zł. oraz przy konserwacji dróg uzyskano 7.000 zł. czyli razem 32.600 zł.

2) **Zarząd Miejski Namysłów:** przeprowadził sposobem gospodarczym remont 4-ch izb biurowych. Uzyskano oszczędności w materiale na sumę 1.200 zł. oraz w robociznie 4.200 zł. czyli razem 5.400 zł.

3) **Gazownia Miejska:** odmalowano za zgodą i z inicjatywy pracowników zbiornik na gaz o pojemności 600 m³ sposobem gospodarczym. Do malowania użyto zamiast drogiego lakieru, sporządzony we własnym zakresie lakier smołowy, jakością nie ustępujący lakierowi fabrycznemu używanemu do tych celów. Uzyskane oszczędności w materiale i robociznie wynoszą 15.000 zł.

4) **Kanalizacja i Wodociągi:** przewidziano budżetem na godziny nadliczbowe miesięcznie 6.650 zł. W miesiącu maju wydatkowano tylko 4.050 zł. zaoszczędzono 2.600 zł.

5) **Zarząd Nieruchomości Miejskich:** została zwolniona jedna siła biurowa pobierająca 11.500 zł. Praca wykonywana przez nią rozłożona została pomiędzy pozostały personel biurowy i nie będzie potrzeby przyjmowania nowej siły biurowej. Zaoszczędzono zatem wraz ze składkami ubezpieczeniowymi sumę 14.600 zł.

6) **Zakład Oczyszczania Miasta:** przewidziano budżetem na prace w godzinach nadliczbowych miesięcznie 7.800 zł. wydatkowano w miesiącu maju 700 zł. a zatem oszczędność wynosi 7.100 zł.

7) **Zarząd Gminny Michalice:** preliminowano budżetem na zakup umywalk do szkół podstawowych 5.000 zł., zakupiono zaś za sumę 2.640 zł., uzyskano oszczędność w wysokości 2.460 zł.; zakupiony papier kancelaryjny według norm przewidzianych na I kwartał, używany jest nadal w II kwartale, z czego uzyskano 2.000 zł. oszczędności, czyli razem oszczędzono 4.460 zł.

8) **Zarząd Gminny w Biestrykowicach:** zaoszczędzono na dietach i kosztach podróży, oraz na papierze kancelaryjnym w miesiącu maju 1.535 zł.

9) **Zarząd Gminny w Wilkowie:** zastosowano wysyłanie pism na drukach w biurze meldunkowym bez potrzeby użycia kopert, co przynosi oszczędność w pracy i materiale na sumę około 100 zł. miesięcznie oraz oprawiono dowody kasowe we własnym zakresie uzyskując w ten sposób oszczędność 1.500 zł. czyli razem oszczędzono 1.600 zł.

10) **Powiatowa Biblioteka w Namysławie:** w dniu 28 maja rb. rozprowadzono do 15 punktów książki za pośrednictwem nauczycieli biorących udział w konferencji nauczycielskiej, uzyskując oszczędność 1.050 zł. — W budżecie przewidziano na ubezpieczenie biblioteki od ognia 15.000 zł. przez przeprowadzenie pewnych zmian w urządzeniach, które wpłynęły na potaniecie składek, opłata wyniosła 6.715 zł. zaoszczędzając w ten sposób 8.275 zł. czyli razem oszczędność wyniosła 7.325 zł.

Również Powiatowy Komisarz Oszczędnościowy w Bystrzycy Kłodzkiej w sprawozdaniu swym za okres od 1.V do 20.V.49 r. pisze:

1. W biurze Wydziału Powiatowego wprowadzono oszczędność zużycia papieru piśmiennego przez zastosowanie mniejszego formatu papieru przy pismach krótkiej treści, dzieląc arkusz papieru na 4 części. Do brudnopisów używa się papieru przeznaczonego na makulaturę. Rozmowy telefoniczne zamiejscowe ograniczono do minimum i zamiast prowadzenia kosztownych rozmów telefonicznych mniej pilne sprawy załatwia się drogą korespondencyjną. Tym samym obniżono koszt własny wydatków kancelaryjnych o sumę 300 zł.

2. Powiatowy Zarząd Drogowy zwolnił jedną siłę pomocy biurowej opłacaną z kredytów budżetu Wydziału Powiatowego. Oszczędności w dekadzie uzyskano 2.000 zł. co w roku da 56.000 zł. Zwiększona wydajność pracy pracowników tegoż biura zastąpiła zwolnionego pracownika. Przeprowadzono we własnym zakresie naprawę wału spalinowego, zamiast oddać wał do warsztatów mechanicznych. Koszt naprawy wału miał wynieść 15.000 zł. Szofer i maszynista wykonali naprawę wału bezpłatnie.

3. Domy Opieki dla Dorosłych zmieniły wielkość żarówek świetlnych. Oszczędności uzyskano 200 zł. W miejsce zakupu 1 tony węgla do opalania kuchni oraz w miejsce zakupu materiału budowlanego na parkan ogrodu warzywnego użyto materiał uzyskany z rozbiórki starej szopy. Oszczędność wynosi 6.500 zł. Założenie parkanu przy ogrodzie warzywnym kosztowałoby 2.000 zł. Robotę tę wykonali bezpłatnie pensjonariusze z własnych dobrych chęci. Celem zwiększenia własnych dochodów Domu Opieki dla dorosłych wykorzystano wolne miejsce w ogrodzie na ogród warzywny. Oszczędność w zakupie jarzyn wyniesie w roku 12.000. złotych.

Wytyczne do planu pracy na II i III kwartał przewidziały dalsze prace zmierzające do uspołecznienia pracowników samorządowych. Realizuje się poziomą współpracę organów wykonawczych Związków Samorządowych biorących udział w posiedzeniach odnośnych komisji rad narodowych. Wypowiedziana w skali masowej walka z marnotrawstwem i nadużyciami daje w wyniku poprzez szkolenie i uświadomienie polityczne, jak również częste kontrole wyniki zilustrowane poniższą tabelą.

	Ilość nadużyć	w tym defraudacji	Suma zdefraudowana
Przeciętna miesięczna za 1948 rok	21	12	996.000.— zł.
styczeń 1949	16	13	221.822.— „
luty 1949	12	5	225 068 — „
marzec 1949	27	23	1.506.701.— „
kwiecień 1949	17	13	667.603.— „
maj 1949	12	8	123.000.— „
na podstawie niepeł. danych			

Powyższa tabela ilustruje nie popełnione nadużycia miesiącami, a nadużycia wykryte w miesiącach. Charakterystyczną cechą tabeli jest wzrost wykrytych w marcu br. nadużyć. W tym miesiącu w sposób masowy i powszechny samorząd uległ kontroli jego działalności finansowej i materiałowej, mającej na celu właśnie walkę z nadużyciami.

Wiele uwagi poświęcone zostało walce z biurokratycznym stylem pracy samorządu. Dokładna ewidencja czasu załatwiania spraw, planowanie pracy, wzmogły termi-

nowość załatwiania, skróciły częściowo obieg akt, co w konsekwencji nie mogło nie odbić się na sprawie oszczędności. W mniejszym znacznie stopniu przyczyną dokonanych oszczędności jest wynalazczość w zakładach użyteczności publicznej. Jednak i ona daje określone planem oszczędnościowym rezultaty. Nie mało do wykonania planu oszczędnościowego przyczyniają się badania i zmiany w porozumieniu z odpowiednimi wydziałami resortowymi rozmieszczenia zakładów dobra publicznego (komasacja) n.p. w powiecie wrocławskim. Dużą rolę odgrywa również wymiana doświadczeń pomiędzy grupami zakładów pracy dokonywana na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.

Dla kontroli i nadzoru nad wykonaniem planów oszczędnościowych wprowadzone zostały dekadowe sprawozdania opisowe zawierające informacje o przebiegu realizacji planu oszczędnościowego w poszczególnych jednostkach samorządowych.

Na podstawie niepełnych danych pierwszego miesiąca sprawozdawczego (maj) samorząd województwa wrocławskiego oszczędził 40,301.000. — złotych. — Przepuszczalna cyfra około 54.000.000. — zł.

Główne źródło oszczędności, zaplanowane zresztą, ilustrują sprawozdania z wykonania planów oszczędnościowych n.p. Zarząd Miejski w Wałbrzychu donosi, że:

W budżecie administracyjnym

w dziale I. par. 2 poz. e. na kosztach podróży członków M. R. N. zaoszczędzono zł. 19.500.—

I. par. 3 poz. a na uposażeniu personelu biurowego na skutek redukcji referenta budżetowego, którego czynności objął nacznik Wydziału Budżetowo-gospodar. zaoszczędzono 45.600.—

I. par. 4 poz. b. wydatki kancelaryjne, dzięki używaniu makulatury zaoszczędzono na materiałach piśmiennych 68.000.—

W budżecie przedsiębiorstw miejskich

a) Wodociągi i kanalizacja

Na skutek zastosowania starych blankietów na kartotekę zaoszczędzono w wydatkach na materiały i druki 35.000.—

b) Zarząd Nieruchomości Miejskich

Na skutek zlikwidowania etatu kontrolera robót instalacyjno wodociągowych zaoszczędzono 125.000.—

Wobec wykorzystania trzech kontrolerów do prac biurowych w administracji przedsiębiorstwa po trzy godziny dziennie zaoszczędzono 42.700.—

zwolniono 8 pracowników z dniem 1 kwietnia ze stanowiska dozorców, miesięcznie 62.000.—

warsztat stolarski zaoszczędził na drzewie i gwoździach 20.000.—

warsztat instalacyjno-wodociągowy przez zastosowanie rur, kształtek i urządzeń sanitarnych, pochodzących z demontażu, zaoszczędził 40.000.—

warsztat ślusarski przez używanie wyremontowanych starych zamków i kluczy oraz przez wykonanie tych robót systemem gospodarczym, zaoszczędził 6.000.—

warsztat dekarcki przez umiejętne użycie cyny i używanie starych, dobrych dachówek zaoszczędził 20.000.—

warsztat zduński i budowlany przez używanie starych cegieł, starych, dobrych kafli, oraz oszczędne używanie wapna i piasku zaoszczędził do 20 maja 50.000.—

przeniesienie pracownika szofera do innej pracy w zakładzie dało oszczędności do 20 maja 10.000.—

c) Zakład Oczyszczania Miasta

przez niezaangażowanie 2 sił biurowych w X grupie uposażenia zaoszczędzono do 20 maja 100.000.—

sprzątaczkę 46.500.—

przez skasowanie jednej karty tramwajowej sieciowej zaoszczędzono 15.000.—

za pracę w godzinach nadliczbowych przez ścisły podział pracy, zaoszczędzono do 20 maja 35.000.—

d) Biblioteka Miejska

przez skasowanie etatu jednej sprzątaczkę zaoszczędzono 102.000.—

świadczenia socjalne od sumy 102.000 zł. 22.440.—

na fundusz akcji socjalnej od sumy 102.000 3.570.—

różnica składek na rzecz Ubezpieczalni Społecznej z 25,5% na 22%. 62.510.—

e) Wydział Powiatowy w Namysłowie donosi:

1) W Powiatowej Bibliotece w Namysłowie urządzono czytelnię. Na umeblowanie przewidziano budżetem 172.000 zł. przez zasięgnięcie informacji w Ministerstwie Oświaty odnośnie zastosowania jak najdalej praktycznych mebli i umiejętne opracowanie znormalizowanego planu umeblowania oraz przez częściowe zastosowanie do wyrobu umeblowania dykty, koszt urządzenia wyniósł 120.400 zł. co dało oszczędności 51.600 zł.

2) W gazowni miejskiej w Namysłowie pracownicy na jednej z odpraw zgodzili się, zwłaszcza palacze, przy spełnianiu swych dotychczasowych czynności przyjąć na siebie dodatkowo strzeżenie placu załadowanego węglem i koksem, a położonego tuż przy gazowni, w miejsce stale zatrudnionego dozorcę placowego. Pełniący służbę stróż delegowany został do innej pracy, co pozwoliło na oszczędność w stosunku miesięcznym 12.500 złotych.

3) W Wydziale Powiatowym w Namysłowie w budżecie za sprzedaż przydrożnych drzewek owocowych przewidziano 250.000 zł. Przez realne i właściwe przygotowanie przetargu uzyskano sumę 350.000 zł. Wpływ zatem nieprzewidywany planem oszczędności zwiększył się o 100.000 zł.

4) Wydział Powiatowy w okresie sprawozdawczym dwa razy załatwił pilne sprawy we Wrocławiu okazji przez pracowników Starostwa Powiatowego, wskutek czego zaoszczędzono na dwóch delegacjach przeciętnie biorąc po 700 zł, czyli 1.400 zł.

5) W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Wydziału Powiatowego. Członkowie za posiedzenia po trzech godzinach otrzymują 500 zł. zaś do 3-ch godzin po 300 zł. Przez przemyślane i właściwe przygotowanie materiału na posiedzenia, żadne z posiedzeń nie przekroczyło 3-ch godzin, wskutek czego zaoszczędzono 1.200 zł.

- 6) Pracownicy Gazowni Miejskiej zaproponowali zapalanie gazowych latarni ulicznych o godzinę później, gaszenie zaś o godzinę wcześniej. Dało to 9.000 zł. miesięcznie oszczędności, nie zmniejszając bezpieczeństwa publicznego.
- 7) W Zakładzie Oczyszczania Miasta zmniejszono za zgodą pracowników przydział mioteł do zmiatania ulic o dwie miesięcznie co w stosunku miesięcznym przynosi oszczędności: dziesięciu pracowników x 2 miotły x 25 zł. czyli 500 zł.
- 8) W Zarządzie Gminnym Głuszyna zwolniono pracownika pozostającego poza etatem. Pracownikowi umożliwiono przejście bezpośrednio do innego Zakładu pracy, wskutek czego nie wypłacono odprawy, co dało oszczędności 20.000 zł.

Niezależnie od powyższego w większości biur gminnych i w salach szkolnych zapuszczono podłogi pyłochłoniem, co pozwoliło na zaniechanie przynajmniej raz w tygodniu mycia podłogi za co przeciętnie opłaca się około 500 zł. Wprowadzono również celem wypróbowania w praktyce, napuszczanie tuszem starych taśm maszynowych, co prawdopodobnie pozwoli również na przedłużenie używalności taśmy.

Wydział powiatowy w dwóch wypadkach odmówił podpisania delegacji służbowej, uważając przyjazd z terenu w sprawach przedstawionych za niekonieczny, mogący być załatwiony przy innej sposobności.

We wszystkich gminach wprowadzone zostały oszczędności w materiałach piśmiennych, co przy każdej sposobności jest kontrolowane. Sumę zaoszczędzoną w okresie sprawozdawczym trudno podać, przypuszczalnie jednak wyrażając procentowo, zużycie materiałów piśmiennych zmalało w granicach od 5 — 10% w stosunku do okresu poprzedniego.

Wydział Powiatowy w Oławie podaje w sprawozdaniu:

Powiatowy Zarząd Drogowy

Drogę powiatową Nr 6 — Oława — Ścinawa naprawiono nawierzchnią tłuczniową 191 m², na co przewidziano budżetem 22 robotniko-dniówek. Pracę tę wykonano kosztem zwiększenia wydajności przez zastosowanie współzawodnictwa pracy, kosztem 20,62 robotniko-dniówek — co daje oszczędności 418 zł.

Dział V budżetu

Przez zlikwidowanie etatu dróżnika i połączenie tych funkcji z funkcją dozorca plantacji i parku. — uzyska

się oszczędność w sumie 8.800 zł. miesięcznie, zaś za czas od 1 — 20.V.49 r. — 5.860 zł.

Gazownia

- a) Przez połączenie przedsiębiorstw miejskich jak: gazowni, wodociągów, rzeźni i zakładu oczyszczania miasta i wspólne kierownictwo, kancelarię i rachubę zaoszczędzono w czasie od 1 — 20 maja 1949 r. 19.034 zł.
- b) Przy zwolnieniu węgla zaoszczędzono 4.175 zł. ponieważ w budżecie przewidziano 400 zł. za przewiezienie jednej tony ze stacji P.K.P. do gazowni, a według umowy zawartej z prywatnymi woźnicami płaci się 350 zł. od jednej tony.
- c) zmniejszono ilość węgla używanego do produkcji gazu o dwie tony, co dało oszczędność w czasie od 1 — 20.V.49 r. w sumie 3.578 zł.

Mimo poważnych, jak wydaje się, osiągnięć na polu oszczędnej pracy gospodarki samorządowej dają zauważyć się poważne braki, których usunięcie jest koniecznością.

- 1) Brak ogólnie opracowanych i potwierdzonych doświadczeniem norm technicznych wydajności pracy, co w znacznej mierze utrudnia kontrolę a co zatył idzie i wzrost wydajności pracy pracowników samorządowych.
- 2) Brak centralnych wzorów sprawozdawczych na krótkie okresy czasu, dostosowanych do księgowości poszczególnych jednostek samorządowych (biura zarządów gmin miast, wydziałów powiatowych, zakładów użyteczności publicznej, w tym dla posiadających jednolity, branżowy plan kont zakładów dobra publicznego).

W tym wypadku sprawozdawczość prowadzona przez Urząd Wojewódzki nie daje całkowitego i syntetycznego obrazu przebiegu realizacji planu oszczędnościowego i traktowana jest tylko jako pomocnicza do czasu wydania zarządzeń przez władze centralne.

- 3) Związki Samorządowe nie posiadają jeszcze decyzji o przeznaczeniu sum zaoszczędzonych.

Reasumując wyżej powiedziane wydaje się, że sporządzone przez samorząd województwa wrocławskiego plany oszczędnościowe na rok 1949 będą wykonane.

Procent ich przekroczenia zależeć będzie od dalszej mobilizacji wszystkich sił na tym odcinku.

Nowe wydawnictwa

TEODOR ŚWINARSKI — SKOROWIDZ DO DZIENNIKA USTAW 1944 - 1948 R.

Skorowidz do Dziennika Ustaw T. Świnarskiego obejmuje jedynie ustawodawstwo powojenne lat 1944 — 1948. Jednak ze względu na obszerność i zasadniczy charakter materiału ustawodawczego, jaki został ogłoszony w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej po wojnie i licznymi zmianami tekstów aktów ustawodawczych, opracowanie skorowidza uwalnia od zbędnego szukania w poszczególnych skorowidzach Dziennika Ustaw. Ujęcie graficzne skorowidza przyczynia się do łatwego odszukiwania potrzebnego materiału i z poszczególnych dziedzin prawa. Szerokie zastosowanie przez

autora synonimów poszczególnych słów i umieszczenie poszczególnych zagadnień pod różnymi hasłami — przyczynia się do ułatwienia wykorzystania skorowidza w sposób szybki i prosty. Skorowidz ten jednak ze względu na ujęcie jedynie części ustawodawstwa nie spełnia w całej rozciągłości swego zadania, gdyż ustawodawstwo powojenne lat 1944 — 1949 ściśle wiąże się z przedwojennym, wprowadzając do niego liczne zmiany i uzupełnienia.

Teodor Świnarski — Skorowidz do Dziennika Ustaw 1944 — 1948 r. Wydawca: Księgarnia Powszechna — Kraków 1949 r. cena 400 zł.

Z życia rad narodowych

POMOC SĄSIEDZKA PRZY ODBUDOWIE WSI W WOJ. LUBELSKIM

Wojewódzka Rada Narodowa w Lublinie uchwałą z dnia 10 czerwca r. b. postanowiła rozszerzyć obowiązki pomocy sąsiedzkiej przy odbudowie wsi w pow. hrubieszowskim na wszystkie gminy powiatu hrubieszowskiego oraz 5 gmin pow. tomaszowskiego, przylegających bez pośrednio do pow. hrubieszowskiego, a mianowicie gminy: Tarnoszyn, Telatyn, Poturzyn, Tyszowce i Koźlice.

O PRZEROSTACH PERSONALNYCH W BRANIEWIE

W toku inspekcji dokonanej w Szpitalu Powiatowym w Braniewie stwierdzono, iż na 27 chorych jest w tym szpitalu zatrudnionych... 29 osób personelu. Ogólne spostrzeżenia poczynione w czasie inspekcji to nie przestrzeganie czystości. Nasuwają się 3 zasadnicze pytania:

1) co robi personel szpitala w Braniewie?

2) ile osób zatrudnić, by zapewnić czystość w szpitalu?

3) czym się zajmuje Powiatowa Rada Narodowa w Braniewie, szczególnie komisja kontroli i komisja zdrowia? Oczekujemy odpowiedzi.

DROGA SŁUŻBOWA

„Zarząd Miejski w Nowym Sączu w dniu 18 stycznia 1949 zwrócił się z należycie opracowanym podaniem do Samorządowego Funduszu Wyównawczego poprzez Prezydium Woj. R. N. w Krakowie z prośbą o zaliczkę. Pismo w tej sprawie z Woj. Wydz. Sam. odeszło dopiero 3 marca b. r. — czyli po 3-ch miesiącach. Oczywiście w tym czasie pracownikom naszym nie wypłacono poborów“.

Wyjątek z dyskusji nad sprawozdaniem Prez. Woj. R. N. w Krakowie z 20 maja 1949 r.

KOMISJA OŚWIATOWA WOJ. R. N. W LUBLINIE

(z protokołu z posiedzenia plenarnego Woj. R. N. w Lublinie z dnia 10 czerwca 1949 r.)

Na posiedzeniu plenarnym w dniu 10 czerwca 1949 r. Prezydium Woj. R. N. w Lublinie zgłosiło wniosek o powołanie do rozwiązanej na poprzednim posiedzeniu, Komisji Oświatowej następujących osób. (Nazwiska pomijamy): naczelnika wydziału K. O. S., 2 dyrektorów liceum, wizytatora wydziału S. P., wizytatora bibliotek, inspektora szkolnego, profesora uniwersytetu,

przedstawiciela Zw. Naucz. Pol. i... jedną osobę bez podania jej zawodu.

„A gdzie przedstawiciele robotników i chłopów, jako reprezentanci odbiorców oświaty? — odezwał się jeden z członków rady. Obecny skład ma charakter czynnika tylko urzędniczego!“

Mimo to wniosek przeszedł „jednomyślnie“.

WIADOMOŚCI Z KIELECKIEGO

Dla umożliwienia wypowiedzenia życzeń pod adresem Miejskiej Rady Narodowej przez robotników — posiedzenia MRN w Kielcach odbywać się będą w większych zakładach pracy. Pierwsze tego rodzaju posiedzenie odbyło się w końcu miesiąca czerwca w Kieleckich Zakładach Wyrobów Metalowych.

PUBLICZNE OBRADY WOJ. R. N.

Rzeszowska Woj. R. N. ogłasza w Dzienniku Polskim, że 27 czerwca odbędzie się w świetlicy Związku Zawodowego Pracowników Pocztowych w Rzeszowie plenarne posiedzenie Woj. R. N. Podaje również porządek obrad, który będzie zawierał m. in. sprawozdanie wojewody rzeszowskiego z działalności Urzędu Wojewódzkiego za I kwartał 1949 r.

Prace melioracyjne na terenie województwa warszawskiego

Na posiedzeniu plenarnym Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej, które odbyło się w dniu 21 maja b. r., sprawozdanie z planu robót Wydziału Wodno-Melioracyjnego Urzędu Wojewódzkiego obrazuje potrzeby województwa w tym zakresie oraz ich realizację.

Potrzeby woj. warszawskiego w zakresie melioracji rolnych oraz ich wykonanie przedstawia się następująco:

Wymaga melioracji	Wykonano	Pozostaje	
1. Gruntów ornych około	752.000 ha	191.000 ha	561.000 ha
2. łąk i pastwisk około	254.000 ha	69.000 ha	185.000 ha
3. łąk i pastwisk torfowych	91.000ha	29.000 ha	62.000 ha
4. lasów, nieużytków i innych	39.000 ha	4.000 ha	35.000 ha

Bardzo ważnym zagadnieniem w okresie prac wodno-melioracyjnych jest budowa wałów przeciwpowodziowych zwłaszcza w dolinie rzeki Wisły.

Obszar leżący w dolinie Wisły i wymagający zabezpieczenia wynosi około 130.000 ha. Z tego do maja b. r. zabezpieczono:

1. przy pomocy dużych, silnych wałów przeciwpowodziowych około 40.000 ha.

2. przy pomocy mniejszych wałów przeciwpowodziowych, sypanych przez zainteresowaną ludność (szarwark) około 60.000 ha.

3. niezabezpieczone — około 30.000 ha.

Przeważna część prac melioracyjnych została wykonana za pomocą świadczeń w naturze (szarwark) na te cele. Województwo warszawskie jest jednym z przodujących województw pod względem dostarczenia szarwarku na potrzeby wodno - melioracyjne.

W ramach województwa największe zrozumienie dla spraw wodno - melioracyjnych przejawiają powiaty: radzymiński, mławski, ostrowski, sochaczewski, pułtuski i grodziski.

Na realizację programu ramowego robót wodno-melioracyjnych na terenie woj. warszawskiego na następne pięćlecie przeznaczono kredyty w wysokości:

rok 1950	—	285.000.000 zł.
„ 1951	—	355.000.000 „
„ 1952	—	440.000.000 „
„ 1953	—	550.000.000 „
„ 1954	—	685.000.000 „

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Prezydium jednej z G.R.N. zapytuje, jak należy postąpić, ażeby uzyskać resztówkę składającą się z 6 ha gruntu i obszernego budynku murowanego w trybie okólnika Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministerstwa Administracji Publicznej z 9 lutego 1949 r. w sprawie przejścia przez związki samorządu teryt. niektórych obiektów wchodzących w skład Funduszu Ziemi od osoby, która otrzymała wyżej wymienioną resztówkę z reformy rolnej.

Odpowiedź.

Gmina nie może uzyskać wchodzącej w grę resztówki w trybie wyżej wspomnianego okólnika Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministerstwa Administracji Publicznej, a tylko w drodze wyłączenia.

Uzasadnienie.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu P.K.W.N. z dnia 6 września 1944 r., o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U.R.P. Nr 10, poz. 51) w par. 33 punkt 2 głosi, że: „Dokument nadania stanowi tytuł własności nadanej działki i jest podstawą dla dokonania wpisu prawa własności w księgach hipotecznych“.

Z powyższego też widać, że obywatel, któremu została przydzielona resztówka jest jej właścicielem i ta resztówka stanowi własność prywatną i nie wchodzi już więcej w skład Funduszu Ziemi, (art. 3 pkt. 2 dekretu P.K.W.N. z 6 września 1945 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U.R.P. Nr 3, poz. 13). Dlatego też w wyżej przytoczonym wypadku nie ma zastosowania okólnika z 9 lutego 1949 r. Ministerstwa Roln. i Reform Rolnych i Min. Adm. Publicznej w sprawie przejścia przez związki samorządu terytorialnego niektórych obiektów wchodzących w skład Funduszu Ziemi (Dz. Urz. M. A. P. z 23 lutego 1949 r. Nr 9).

J. Służewski

Przy Zarządzie Miejskim w Andrychowie, (woj. krakowskie) zatrudniony był przed wojną lekarz weterynarii. W sierpniu 1939 r. powołany został do Wojska Polskiego. Od chwili powołania do armii zaginął po nim wszelki ślad. Żona zaginionego wniosła prośbę do Sądu o uznanie go za zmarłego, na skutek tego lekarz został uznany za zmarłego z dniem 31 grudnia 1946 r.

W związku z powyższym Zarząd Miejski zapytuje czy można pozostałej przy życiu małżonce zaliczyć do „emerytury wdowiej“ okres od powołania do wojska do uznania za zmarłego jej męża.

Odpowiedź.

Sprawa zaliczenia okresu wojennego do wysługi lat nie została uregulowana generalnie. W wypadku o ile sprawa przedmiotowa nie jest uregulowana w miejscowym statucie emerytalnym, miejska rada narodowa może w podanej materii powziąć uchwałę na korzyść pracownika tj. uchwałę zaliczającą lata 1939 — 46 do wysługi emerytalnej. Uchwała ta jednak wymaga zatwierdzenia prezydium powiatowej rady narodowej; informacyjnie zaznaczyć jeszcze należy, że Państwowy Zakład Emerytalny okresu wojny do zaopatrzenia emerytalnego nie zalicza.

St. Ślubowski

Inspektor Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Łańcucie województwa rzeszowskiego, zapytuje czy przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej lub Prezydium tejże rady może odwołać inspektora bez ważnych powodów, z przeprowadzanej w terenie inspekcji generalnej.

Odpowiedź.

Inspektor prezydium rady narodowej może być każdorazem odwołany z inspekcji generalnej przez prezydium rady narodowej (lub działającego z upoważnienia prezydium przewodniczącego rady), przy której jest zatrudniony, jest on bowiem w stałej dyspozycji prezydium rady. Tego rodzaju postępowanie nie powinno jednak mieć miejsca, gdyż świadczy ono o złej organizacji pracy prezydium, skoro bowiem inspektor wysłany został w teren dla przeprowadzenia inspekcji generalnej przez prezydium, to przyjąć należy, że była to inspekcja planowa, przerywanie zaś zaczętej przez niego pracy i wzywanie go do siedziby rady narodowej bez uzasadnionych powodów świadczyłoby o bezplanowości pracy prezydium.

St. Ślubowski

Prezydium M.R.N. w Łabiszynie prosi o poradę w następującej sprawie: gmina wydzierżawiła w okresie przed 1939 r. budynek Ministerstwa Sprawiedliwości. Budynek ten w okresie okupacji był w posiadaniu władz niemieckich. Gmina dopiero w czerwcu 1948 r. uzyskała przywrócenie posiadania. Czy wobec tego umowa dzierżawna sprzed 1939 r. jest ważna i jeśli jest ważna, czy dzierżawca ma obowiązek płacenia wyższego czynszu za okres dzierżawy po wojnie niż przed wojną oraz czy dzierżawca może żądać zwrotu kosztów za przeprowadzone w 1947 r. instalacje elektryczne?

Odpowiedź.

Umowa dzierżawy zawarta na czas nieoznaczony w umowie przed wojną obowiązuje nadal. Dla jej rozwiązania wymaga się wypowiedzenia z zachowaniem terminów umownych, zwyczajowych lub z ich braku ustawowych. Podwyższenie wysokości czynszu może być przeprowadzone tylko w trybie zmiany umowy dzierżawnej.

Jeżeli dzierżawca rzecz ulepszył zakładając instalacje elektryczne i działalność jego była korzystna dla właściciela (gminy) — może drogą sądową domagać się zwrotu wydatków, jakie poczynił na to ulepszenie.

Uzasadnienie:

Jeżeli umowa dzierżawy była zawarta na ściśle określony czas — kończy się ona z upływem terminu przewidzianego w umowie, jeżeli zaś została zawarta na czas nieoznaczony — można ją wypowiedzieć w pewnym terminie przewidzianym umową dzierżawy, zwyczajem lub w ich braku — ustawą. (art. 389 § 1 i § 2 Kodeksu Zobowiązań — Dz. U.R.P. Nr 82/33 poz. 598). W odniesieniu do sprawy ulepszenia rzeczy dzierżawionej przez dzierżawcę i zwrotu kosztów sprawa ta winna być uzgodniona między sądem i gminą. W wypadku niemożności uzyskania porozumienia na miejscu, sprawa winna być przedstawiona do decyzji władzom wyższym.

J. Służewski

Wiadomości urzędowe

OKÓLNIK Nr. 45

z dnia 24.VI.1949 r.

w sprawie przejścia zadań społecznych komitetów upowszechnienia filmu przez komisje oświatowe rad narodowych.

Doceniając wagę i znaczenie filmu dla rozwoju oświaty i kultury wśród szerokich mas społeczeństwa szczególnie na terenie małych miast i wsi — Kancelaria Rady Państwa w porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Sztuki ustala co następuje:

- 1) Komisje oświaty na wszystkich szczeblach organizacyjnych włączą do planów prac sprawy związane z upowszechnieniem filmu i rozwojem kultury filmowej.

W szczególności komisje oświaty winny nawiązać bezpośredni kontakt z właściwymi władzami państwowego przedsiębiorstwa „Film Polski“ dla przyspieszenia rozwoju sieci kin stałych i ruchomych, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk robotniczych i chłopskich oraz dla ułatwienia kierownictwu kin ruchomych pracy w terenie.

- 2) Przy rozpatrywaniu przez komisje oświaty zagadnień związanych z upowszechnieniem filmu, w obradach komisji winien brać udział przedstawiciel pp. „Film Polski“ w charakterze rzeczoznawcy.

Bez wysłuchania opinii przedstawiciela „Film Polski“ nie powinny być podejmowane żadne wiążące uchwały w zakresie spraw objętych pkt. 1.

- 3) Celem wykonania powyższych zadań prezydium rad narodowych przystąpią niezwłocznie do nawiązania kontaktu z istniejącymi społecznymi komitetami upowszechnienia filmu dla omówienia szczegółów przejścia od nich zadań w zakresie spraw objętych niniejszym okólnikiem.

W miarę przejmowania tych zadań przez komisje oświaty, społeczne komitety upowszechnienia filmu ulegać będą likwidacji.

Ostateczny termin likwidacji społecznych komitetów upowszechnienia filmu ustala się na dzień 31 sierpnia 1949 r.

Ponadto Kancelaria Rady Państwa zaleca radom narodowym zapraszanie przedstawiciela pp. „Film Polski“ na plenarne posiedzenie, przewidujące omawianie spraw filmu.

OKÓLNIK Nr. 46

z dnia 1.VII 1949 r.

w sprawie obchodu piątej rocznicy Polski Ludowej 22 lipca 1949 r.

W dniu 22 lipca 1949 r. przypada piąta rocznica utworzenia P.K.W.N. Lata 1944 — 1949 są okresem wyjątkowego wysiłku i walki o realizację sprecyzowanych 5 lat temu haseł Wielkiego Manifestu, wydanego w dniu 22.VII.44 r. Manifest ten był równocześnie programem wyzwolenia narodowego i społecznego.

Walka o realizację tych haseł to jednocześnie walka o wykonanie wielkich planów obudowy i rozbudowy życia gospodarczego i kulturalnego kraju, to jednocześnie dzieło budowy demokracji ludowej w Polsce.

Ośrodkiem organizowania tegorocznego doniosłego Święta narodowego i państwowego stać się winny rady narodowe jako reprezentacja mas pracujących.

Obchód Święta Odrodzenia Polski winien zmierzać do podsumowania dotychczasowych osiągnięć, jak również dawać perspektywę rozwoju danego terenu w ramach planu 6-letniego.

W przededniu 22 lipca w całym kraju odbędą się posiedzenia wojewódzkich, powiatowych i miejskich rad narodowych z udziałem szerokiego aktywu społecznego, na których winien być wygłoszony referat wojewody (starosty, prezydenta miasta lub burmistrza) o dorobku województwa (powiatu, miasta) od chwili wyzwolenia i o perspektywach rozwoju dalszego w/g wytycznych planu 6-letniego.

Ocena dotychczasowego dorobku winna zmierzać do ustalenia zasadniczych i fundamentalnych osiągnięć minionego pięciolecia tak, by referaty miały charakter sugestywny i mobilizujący.

Przygotowania do obchodu 22 lipca należy połączyć ze społeczną akcją uporządkowania, oczyszczania i upiększania miejsc publicznych — ulic, dziedzińców, skwerów, trawników, klatek schodowych itp.

Dodatkowym bodźcem dla tego społecznego wysiłku będzie pomoc państwa na prace remontowe, nowa dotacja Rady Państwa na polepszenie komunalnych warunków bytu klasy robotniczej.

Na wsi punkt ciężkości obchodów powinien być przeniesiony do miasteczek gminnych, w których powinny komitety obchodu w porozumieniu ze spółdzielniami i PCH zorganizować od 22 do 24.VII. włącznie kiermasze przedmiotów masowego użytku, słodczy, zabawek, książek, wydawnictw — połączone z zabawami oraz wystawą dorobku 5-lecia Polski Ludowej (przygotowane centralnie na 20 planszach). W dniu 22.VII. w tych ośrodkach winny się odbyć krótkie wiece, otwierające kiermasz, na których wystąpi z przemówieniem przedstawiciel powiatowej rady narodowej. W godzinach popołudniowych 22.VII. w gromadach odbędą się występy artystyczne zorganizowane przez miejscowe świetlice oraz przez fabryki utrzymujące łączność ze wsią.

W związku ze zbliżającym się terminem Święta, dla przygotowania obchodów oraz kierownictwa całą akcją społeczną — powołane zostaną komitety obchodu przy wojewódzkich, powiatowych i miejskich radach, a także przy gminnych radach w tych miasteczkach, w których będą organizowane obchody na wsi (kiermasze).

W skład komitetów obchodu należy powołać m. in. partie polityczne, ZMP, Związki Zawodowe, Zw. Sam. Chł., Ligę Kobiet i inne organizacje społeczne.

Za sprawne i należyte przeprowadzenie zadań związanych z wykonaniem niniejszego okólnika Kancelaria Rady Państwa czyni odpowiedzialnymi prezydium rad narodowych.

KOMUNIKAT

Współdziałanie rad narodowych w akcji osiedleńczej i przesiedleńczej.

Kancelaria Rady Państwa, znosząc okólnikiem Nr. 19 z dnia 5 kwietnia br. komisje osiedleńcze i przesiedleńcze przy radach narodowych, jednocześnie zaleciła

współdziałanie rad narodowych w akcji osiedleńczo-przesiedleńczej podejmowanej przez urzędy państwowe.

Fakty natomiast powtarzającej się nieobecności przedstawicieli Wojewódzkich Rad Narodowych na posiedzeniach Wojewódzkich Rad Społecznych Osadnictwa Spółdzielczo-Parcelacyjnego, nie świadczą o należyтым interesowaniu się rad narodowych tymi sprawami.

Prasa o samorządzie

Cała prasa komentuje szeroko ostatnie uchwały Rady Państwa w sprawie dalszej poprawy komunalnych warunków bytu klasy robotniczej. („Życie Warszawy“ nr 173, „Dziennik Ludowy“ nr 171 i „Kurier Codzienny“ nr 173 i 176). W artykule p. t. „Właściwe zadania samorządu“ autor przytacza osiągnięcia i błędy w realizacji zeszłorocznego funduszu dwumiliardowego; stwierdza, że błędy i niewłaściwe zużycie dotacji miały miejsce „tam, gdzie władze samorządowe tylko powierzchownie traktują swoje obowiązki, nie przejmując się nimi i w rezultacie nie znają potrzeb zarządzanych przez siebie miejscowości“. Dlatego też nazywa instrukcję, która określa, na co można użyć otrzymane od Rady Państwa dotacje — programem najistotniejszych zadań samorządu. Artykuł kończy się stwierdzeniem: „Znamy wszyscy zadania samorządu i wiemy, że gdy samorząd ich nie wykona, to nikt ich nie wykona“ („Rzeczpospolita“ nr 174).

Woj. w a r s z a w s k i e. — W ostatnich dniach czerwca obradowała Warszawska Wojewódzka Rada Narodowa. Rada omówiła dotychczasowe wyniki akcji FOR i pomocy sąsiedzkiej, dzięki której uprawionych zostało w okresie sprawozdawczym 3 tys. ha ziemi ornej, należącej głównie do biedoty wiejskiej. Omawiano również sprawę wczasów letnich. Z tegorocznych wczasów skorzysta ponad 100 tys. dzieci woj. warszawskiego. Akcja ta obejmuje około 25% dzieci, podczas gdy w roku ubiegłym objęła tylko 16%. W województwie warszawskim uruchomi się jeszcze w tym roku 4 stacje pogotowia ratunkowego i 20 ośrodków zdrowia. Poważną troską wojewódzkiej służby zdrowia jest rozbudowa szpitalnictwa oraz odpowiednie rozmieszczenie lekarzy w powiecie. („Dziennik Ludowy“ nr 171).

„Gazeta Ludowa“ nr 145 podaje przebieg plenarnego posiedzenia DRN Warszawa - Śródmieście. Głównym tematem obrad były sprawozdania dyr. Ubezpieczalni Społecznej i przedstawiciela Warszawskiej Spółdzielni Spożywców, dotyczące działalności tych instytucji na terenie Powiśla. Ubezpieczalnia Społeczna na terenie Powiśla posiada własny szpital z 332 łózkami. Miesięczna ilość porad lekarskich udzielonych ludności Powiśla przez lekarzy U. S. wynosi od 12 do 15 tys. Ze sprawozdania przedstawiciela Warszawskiej Spółdzielni Spożywców wynika, że instytucja ta posiada na Powiślu 32 sklepy spółdzielcze, w tym 15 spożywczych. W 1949 roku przewiduje się uruchomienie 20 nowych sklepów. W notatce pt. „Dwie godziny zamiast... 15 minut“ autor krytykuje sposób inkasowania podatku lokalowego w kasach Zarządu Miejskiego. Interesant musi dotrzeć do trzech okienek, stojąc przedtem w trzech ogonkach, co zabiera sporo czasu. Taki system trójkowy nie buduje — wyraża wniosek obserwator — jest społecznie szkodliwy, dlatego należn usprawnić sposób płatności tego podatku. („Rzeczpospolita“ nr 168).

Na ostatnim posiedzeniu Komisji planowania SRN omawiana była sprawa rozbudowy — w ramach planu 6-letniego — warszawskich kanałów i wodociągów. Inwestycje te obejmują głównie peryferie stolicy, a więc: Targówek, Grochów, Mokotów, Sielce, Służewiec, Marymont i Żoliborz. Konieczna jest również budowa oczyszczalni. Jednak przewodniczący SRN wskazał na inwestycje daleko pilniejsze; zwrócił mianowicie uwagę na 120 tysięcy mieszkańców w Warszawie pozbawionych możliwości korzystania z kanalizacji i wodociągów. Przy ulicach już skanalizowanych stoi ok. 500 domów pozbawionych tych urządzeń. Dotyczy to zwłaszcza Pragi, gdzie na samym Grochowie czeka na wodę ok. 42 tys. mieszkańców. Tak więc

Osadnictwo, zwłaszcza spółdzielczo-parcelacyjne, stanowi jedno z podstawowych zagadnień w dziele stworzenia nowej, zdrowej struktury gospodarki rolnej.

Dlatego rady narodowe powinny zwracać większą uwagę również i na te zagadnienia i nie dopuszczać do takiego stanu, by tam, gdzie są omawiane sprawy osiedleńcze — brak było przedstawiciela rady narodowej.

sprawa budowy ścieków i oczyszczalni zostanie przełożona na plan dalszy, a uzyskaną w ten sposób kwotę 1 miliarda 200 mil. złotych zużytkuje się na zakładanie urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych w tych dzielnicach, gdzie ich dotychczas nie ma. („Rzeczpospolita“ nr 166).

Akcja remontów kapitalnych przeprowadzanych w ramach kwot przeznaczonych z FGM posuwa się naprzód. Do końca tego roku Warszawa uzyska 180 odbudowanych budynków mieszkalnych kosztem 660 mil. zł. Problemem, który musi być rozwiązany przez Zarząd Miejski, jest kwestia wynalezienia mieszkań zastępczych dla ludności zamieszkującej domy zagrożone. W związku z tym Gmina przekazała do dyspozycji ZOR-u sumę zł 370.000.000 za którą ten ostatni zobowiązał się wybudować w początkach przyszłego roku mieszkania zastępcze dla ludności zagrożonej eksmisją. („Kurier Codzienny“ Nr. 172).

Woj. ś l ą s k o - d ą b r o w s k i e — „Dziennik Zachodni“ nr 171 zamieszcza reportaż p. t. „Kobieta - sołtys urzęduje“. Gromada Wapienica wybrała na sołtysa córkę małorolnego chłopca. Przyjmuje ona interesantów w ciągu całego dnia, bo chłop nie ma czasu odrywać się od pracy w polu więc załatwia sprawy przed rozpoczęciem lub po zakończeniu pracy. „Gromada mnie wybrała, więc jestem dla gromady“ — twierdzi ob. Lebiedzińska.

Woj. r z e s z o w s k i e. — Członkowie Prezydium Woj. R. N. biorą udział w posiedzeniach rad powiatowych. W jednym tylko tygodniu czerwca przewodniczący i wiceprzewodniczący wzięli udział w plenarnych posiedzeniach P.R.N. w Sanoku, Krośnie, Lubaczowie i Miejskiej Rady Narodowej w Rzeszowie, gdzie stwierdzono znaczny postęp w pracach od czasu ostatniej bytności członków Woj. R. N. („Dziennik Polski“ nr 163).

Jednym z ważniejszych problemów dyskutowanych przez czerwcowe Plenum MRN w Przemyślu była sprawa Zakładu Oczyszczania Miasta. Sprawozdanie z pięcioletniej działalności złoży kierownik tej instytucji. W dyskusji wysunięto wniosek o konieczności przejścia z taboru konnego na samochodowy. Sprawę zatwierdzenia taryfy kominiarskiej, jako nie odpowiadającej interesom ludności przekazano do opracowania cechowi kominiarskiemu wespół z Pow. Radą Zw. Zaw. Miasto otrzymało z przyznanych 28 mil. zł. z funduszu wyrównawczego, ratę w wysokości 9 mil. zł. która zostanie przeznaczona na remont oraz zaopatrzenie szkół w opał. („Dziennik Polski“ nr 169).

Woj. s z c z e c i ń s k i e. — W związku z likwidacją MKOS — agendy jego objął Miejski Wydział Opieki Społecznej. Do tej pory MKOS dublował właściwie pracę Wydziału, co powodowało niepotrzebny wzrost kosztów administracji oraz umożliwiała dokonywanie nadużyć ze strony niektórych nieuczciwych podopiecznych. W wyniku tej reformy ilość podopiecznych spadła z 22 tys. osób do 12 tys. Dzięki wyeliminowaniu ludzi niesłusznie korzystających z wsparcia Państwa — można było otoczyć pozostałych bardziej celową opieką. („Kurier Szczeciński“ nr 153).

Woj. P o z n a ń s k i e. — Czerwcowe posiedzenie plenum Woj. R. N. odbyło się w stołowce Zakładów Cegielskiego. Obradom przysłuchiwali się robotnicy oraz uczestnicy kursu dla członków rad terenowych. Pierwsze sprawozdanie wygłosił kurator Okręgu Szkolnego Poznańskiego. Omówił on stan szkolnictwa podstawowego, średniego i zawodowego w woj. poznańskim, uwzględniając również sprawę przedszkoli i szkół specjalnych. Liczba szkół średnich wynosi obecnie 78 i jest o 18 uczelni wyższa, aniżeli w okresie przedwojennym. Razem z uczelniami rośnie sieć bur

i internatów; jest ich obecnie 49 i znajduje w nich pomieszczenie 55% młodzieży dojeżdżającej do szkół. Drugie sprawozdanie dotyczące zagadnień rolniczych wygłosił przewodniczący komisji rolnej. W sprawozdaniu została omówiona działalność Towarzystwa Melioracji Obry, która nie wypadła dodatnio w wyniku przeprowadzonej kontroli. Referent omówił dalej sprawę szkód gradowych oraz zagadnienie walki ze stonką ziemniaczaną. W związku ze zbliżającą się akcją żniwną utworzono Wojewódzki Komitet Usprawnienia Akcji Żniwnej, na czele którego stanął wicewojewoda poznański. („Głos Wielkopolski“ nr 169).

Woj. gdańskie.—Przedmiotem obrad Gdańskiej Miejskiej Rady Narodowej były sprawy oświatowe. Omówiono kwestię szkolnictwa ogólnokształcącego, współpracę społeczeństwa ze szkołą, zagadnienie walki z analfabetyzmem oraz sprawę czytelnictwa i bibliotek. W związku z tymi referatami wywiązała się ożywiona dyskusja, w czasie której omówiono zasadnicze trudności szkolne w Gdańsku, jak brak lokali szkolnych, niedostateczne wyposażenie ich w urządzenia sanitarne, brak pomocy szkolnych i podręczników, brak szkół specjalnych dla dzieci niedorozwiniętych i moralnie zaniedbanych itp. Roczny przyrost dzieci w szkołach podstawowych w Gdańsku wynosi około 2 tysięcy. Dwa tysiące dzieci corocznie — oznacza to przynajmniej 40 izb lekcyjnych i 50 etatów nauczycielskich. Już teraz nauka na zmiany — z powodu braku pomieszczeń — trwa do późnego

wieczora. Na polu nauczania i wychowania ideologicznego osiągnięto dalsze sukcesy. W wychowaniu młodzieży duże usługi oddaje Związek Młodzieży Polskiej. („Dziennik Bałtycki“ nr 172 i 173).

*

W ostatnim tygodniu czerwca odbył się w Warszawie III Ogólnokrajowy Zjazd Pracowników Samorządu Terytorialnego i Instytucji Użyteczności Publicznej. Na Zjazd przybyli delegaci bratnich organizacji zagranicznych z Rosji, Czechosłowacji, Węgier, Francji, Iranu, Szwecji, Finlandii i Włoch. Obrady zajął wiceprzewodniczący Zarz. Gł. witając członków Rady Państwa: wicemarsz. Szwalbego i Barcikowskiego, ob. Niecko, min. Mijała i min. Wolskiego, wiceprzewodn. CRZZ Burskiego i delegatów zagranicznych. W drugim dniu obrad ob. Burski wygłosił referat na temat ruchu związkowego, kładąc duży nacisk na walkę z biurokratyzmem, ze spekulacją i nadużyciami. Mówca podkreślił poważną rolę związku w dziedzinie poprawy warunków mieszkaniowych klasy robotniczej, w dziedzinie kulturalno-oświatowej i łączności ze ws.ą. Sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego złożył Sekr. Gen. Zarz. Zw. Na zakończenie obrad dokonano wyboru nowych władz Związku. („Dziennik Ludowy“ nr 174, „Życie Warszawy“ nr 174 i „Kurier Codzienny“ nr 176).

Przegląd ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazały się numery 36 i 37 Dziennika Ustaw R. P.

Dzennik Ustaw Nr 36 zawiera szereg rozporządzeń wykonawczych Rady Ministrów i właściwych ministrów w sprawach administracji publicznej, gospodarczych, oświatowych oraz organizacji władz wymiaru sprawiedliwości. Spośród nich ogólniejsze znaczenie mają:

rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 czerwca 1949 r. o utworzeniu sądów apelacyjnych w Białymstoku, Gdańsku, Kielcach, Łodzi, Olsztynie, Rzeszowie, Szczecinie i Wrocławiu oraz o ustaleniu okręgów sądów apelacyjnych (poz. 270);

rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1949 r. o zniesieniu sądów grodzkich nieruchomości po wyzwoleniu spod okupacji (poz. 267); rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 czerwca 1949 r. o zmianie okręgów Sądów Grodzkich w Inowrocławiu, Strzelnie, Kcyni, Wągrowcu, Żninie, Starogardzie, Czersku, Lubawie, Działdowie, Nowem, Skarżysku Kamiennej, Końskich, Rawie Mazowieckiej i Tomaszowie Mazowieckim (poz. 268)

Wymienione rozporządzenia zostały wydane w związku z przeprowadzaną częściową reformą wymiaru sprawiedliwości i mają na celu dostosowanie sieci sądów do podziału administracyjnego Państwa. W szczególności od dnia 1 lipca b. r. w każdym mieście wojewódzkim powstaje sąd apelacyjny, który w zakresie spraw karnych rozpoznaje w I instancji sprawy najważniejsze.

Dzennik Ustaw Nr 37 zawiera rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 4 czerwca 1949 r. o trybie postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na 1-szy rok studiów do państwowych szkół wyższych na rok szkolny 1949. Rozporządzenie ustala, że podstawą przyjęcia na 1-szy rok studiów jest egzamin wstępny. O ile liczba zgłoszeń przekracza ustaloną na danym wydziale ilość miejsc spośród kandydatów, któ-

rzy zdali egzamin mają pierwszeństwo przyjęcia: 1) dzieci robotników, chłopów małorolnych i średniorolnych, 2) dzieci inteligencji pracującej, wykazujące się pracą społeczną, dzieci pozostałe po uczestnikach ruchu podziemnego i partyzanckiego oraz po ofiarach wrogów demokratycznego ustroju Polski, 3) inni kandydaci w ilości nie przekraczającej 15 proc. wolnych miejsc, gdy ilość osób wymienionych w pkt. 1) i 2) przekracza 85 proc. miejsc wolnych.

W Monitorze Polskim ukazały się następujące zarządzenia o ogólniejszym znaczeniu:

zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 maja 1949 r. w sprawie ustalenia przeciętnego zarobku miesięcznego przy wymierzaniu rent i przeliczaniu zarobków średnio dnia 1 stycznia 1949 r. (Nr. A. 34 poz. 497),

zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 1949 r. w sprawie ograniczenia objętości prasy codziennej (Nr. A. 37 poz. 523), zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 1949 r. w sprawie ograniczenia objętości czasopism (Nr. A. 37 poz. 524),

uchwała Rady Ministrów z dnia 30 maja 1949 r. w sprawie likwidacji Funduszu Kwaterunku Wojskowego jako osoby prawnej (Nr. A. 36 poz. 512),

zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 maja 1949 r. w sprawie zamieszczania w prasie obwieszczeń o licytacji ruchomości zajętych w trybie dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych Kwotę, od której zależy wymaganie zamieszczenia w prasie obwieszczenia o licytacji, podwyższa się do 200 tys. złotych (Nr. A. 36 poz. 514),

zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 31 maja 1949 r. wydane w porozumieniu z przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Ministrem Administracji Publicznej w sprawie powołania Komisji do wytypowania budynków nadających się na magazyny zbożowe (Nr. A. 36 poz. 518).

Adres Redakcji: Warszawa, Aleje Ujazdowskie Nr. 3 Kancelaria Rady Państwa, tel. 89000-005, wewn. 263.

Redaguje Komitet — Redaktor przyjmuje interesantów codziennie od 13—15.

Prenumerata 1 egz. kwartalnie 220 zł.

Konto PKO I-6800

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wydawnicza „C z y t e l n i k“ Warszawa, Wiejska 12a

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“ Drukarnia Nr. 2 Spółdz. Wyd. „Czytelnik“ Marszałkowska 3/5 B-80936